

T.C.

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

EĞİTİM YÖNETİMİ, DENETİMİ, PLANLAMASI ve EKONOMİSİ BİLİM DALI

TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ

**MESLEK LİSELERİ YÖNETİCİLERİ GÖZÜYLE MESLEK LİSELERİNİN
ÖNEMİ, MEVCUT DURUMU, SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ**

Asım GÜLHAN

DENİZLİ 2017

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ, DENETİMİ, PLANLAMASI ve EKONOMİSİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ

**MESLEK LİSELERİ YÖNETİCİLERİ GÖZÜYLE MESLEK LİSELERİNİN
ÖNEMİ, MEVCUT DURUMU, SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ**

Asım GÜLHAN

Danışman

Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN

TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJE ONAY FORMU

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı – Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı öğrencisi Asım GÜLHAN tarafından hazırlanan “Meslek Liseleri Yöneticileri Gözüyle Meslek Liselerinin Önemi, Mevcut Durumu, Sorunları ve Çözüm Önerileri” başlıklı Tezsiz Yüksek Lisans Projesi tarafımdan okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından Tezsiz Yüksek Lisans Projesi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN

Danışman

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun
..... /...../ 2017 tarih ve .....sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Şükran TOK

Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Eğitimcilik ve hayata yaklaşımıyla bizlere örnek olan, bilgisini ve deneyimlerini her zaman cömertçe bizlerle paylaşan hocam sayın Doç. Dr. Kazım ÇELİK'e,

Proje çalışmamın planlanma, araştırma, yürütölme ve oluşumunda ilgi ve desteğini esirgemeyen, engin bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım, yönlendirme ve bilgilendirmeleriyle çalışmamı bilimsel temeller ışığında Őekillendiren hocam ve danışmanım Sayın Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN'e,

Yüksek lisans eğitimimim boyunca bilgilerinden istifade ettiğim bütün hocalarıma,

Görüşmelerde yönelttiğim soruları eksiksiz ve içtenlikle dolduran okul müdürü arkadaşlarıma,

Maddi ve manevi hiçbir yardımını esirgemedен yanımda oldukları için sevgili eřim Melahat GÜLHAN'a ve enerji kaynağım oğlum Ahmet Furkan'a ve kızlarım Ahsen Betül ve Ayře Sümeýra'ya;

tüm kalbimle teşekkür ederim.

Asım GÜLHAN

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- Atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- Bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Asım GÜLHAN

ÖZET

MESLEK LİSELERİ YÖNETİCİLERİ GÖZÜYLE MESLEK LİSELERİNİN ÖNEMİ, MEVCUT DURUMU, SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Asım GÜLHAN

Bu çalışmada Denizli Pamukkale, Merkezefendi ve Honaz ilçelerinde meslek liselerinde çalışan okul müdürlerinin mesleki ve teknik Anadolu liselerinin önemi, mevcut durumu, sorunları ve çözüm önerilerini içeren görüşleri incelenmiştir.

Araştırmada “Görüşme Tekniği” kullanılmıştır. Araştırmanın evreni 2016–2017 eğitim-öğretim yılı Denizli ili metropol ilçeleri Merkezefendi, Pamukkale ilçeleriyle Honaz ilçesinde meslek liselerinde görev yapan okul müdürlerinden oluşmaktadır. Söz konusu evrendeki 12 okul müdürüne ulaşılarak veriler toplanmıştır. Araştırmada kullanılan veri toplama aracı; yarı yapılandırılmış görüşme formudur. Görüşme formu; A. Meslek Liselerinin Önemi (2 Soru), B. Meslek Liselerinin Mevcut Durumu (6 Soru), C. Meslek Liselerinin Sorunları (6 Soru), D. Meslek Liselerinin Sorunlarına Karşın Çözüm Önerileri (5 soru) olmak üzere 4 başlık altında 19 sorudan oluşmaktadır.

Okul yöneticileri tarafından mesleki ve teknik Anadolu liselerinin önemi, mevcut durumu, sorunları ve çözüm önerilerinde, yasal düzenlemelerle birlikte, imajın düzeltilmesi, sorunların giderilmesi, olumlu ve yeterli rehberlik ve danışmanlık hizmetlerinin yapılması, tercih edilme, yönlendirilme iş ve işlemleri için tedbirlerin alınması, yeterli yabancı dil ve mesleki yabancı dil eğitimlerinin verilmesi, kültür dersleri eksikliklerinin giderilmesi, ilgi ve yeteneklerine göre öğrenci alımı, meslek lisesi mezunu öğrencilerinin yüksek öğrenime yerleştirilmesi için tedbirlerin alınması ve fiziki yeterliliklerinin sağlanması gibi sorunları çözmeye yönelik tedbirlerle pek çok sorunun çözülebileceği ifade edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Meslek Lisesi, Öğrenci, Okul Müdürü, Denizli

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
PROJE ONAY SAYFASI -----	iii
TEŞEKKÜR -----	iv
ETİK BEYANNAMESİ -----	v
ÖZET -----	vi
İÇİNDEKİLER -----	vii
BİRİNCİ BÖLÜM – GİRİŞ -----	1
1. Giriş -----	1
1.1. Problem Durumu -----	2
1.1.1. Alt Problemler -----	3
1.2. Araştırmanın Amacı -----	4
1.3. Araştırmanın Önemi -----	4
1.4. Sayıtlılar -----	5
1.5. Sınırlılıklar -----	5
1.6. Tanımlar -----	5
İKİNCİ BÖLÜM - ALAN YAZIN TARAMASI -----	7
2.1. Meslek Liselerinin Önemi -----	7
2.2. Mesleki ve Teknik Eğitim Hakkında Genel Değerlendirme -----	8
2.2.1. Yakın Geleceğe Ait Ekonomik ve Sosyal Eğilimler -----	8
2.2.2. Bilgi Tabanlı Ekonomide Temel Değerler -----	9
2.2.3. Toplumun Sosyal ve Ekonomik Yapısının Güçlendirilmesinde Meslekî ve Teknik Eğitim -----	10
2.2.4. Uluslararası Kurum ve Kuruluşların Meslekî ve Teknik Eğitime İlişkin Değerlendirmeleri -----	11
2.3. Meslek Liselerinin Sorunları ve Çözüm Önerileri -----	18
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM – YÖNTEM -----	20
3.1. Araştırmanın Modeli -----	20
3.2. Evren ve Örneklem -----	21

3.3. Veri Toplama Aracı	-----	21
3.4. Verilerin Analizi	-----	21
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM - BULGULAR ve YORUM	-----	23
4.1. Alt Problemlere İlişkin Bulgular	-----	23
4.1. 1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	-----	24
4.1. 2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	-----	26
4.1. 3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	-----	27
4.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	-----	29
4.1.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	-----	31
4.1.6. Altıncı Probleme İlişkin Bulgular	-----	32
4.1.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	-----	34
4.1.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	-----	35
4.1.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular	-----	36
4.1.10. Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular	-----	38
4.1.11. On Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	-----	39
4.1.10. On İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	-----	41
4.1.10. On Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	-----	42
4.1.10. On Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	-----	44
4.1.10. On Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	-----	45
4.1.10. On Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular	-----	48
4.1.10. On Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	-----	49
4.1.10. On Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	-----	51
4.1.10. On Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular	-----	53
BEŞİNCİ BÖLÜM - TARTIŞMA VE ÖNERİLER	-----	56
5.1. Tartışma ve Sonuç	-----	56
5.2. Öneriler	-----	59
KAYNAKÇA	-----	61
EKLER	-----	62
Özgeçmiş	-----	65

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Eğitim süreci, sosyal bir süreçtir ve kişinin gelişimini seçilmiş ve kontrollü bir çevre etkisi ile sağlar. Bir başka deyişle ise eğitim; bedensel, duygusal, zihinsel ve sosyal yönden gelişimin bağlı bulunan topluma en uygun şekilde gerçekleştirilmesi olarak tanımlanabilir.

Eğitim örgütlerinin kuruluş felsefesine uygun olarak kendilerini sürekli olarak yapılandırma ve buna uygun olarak varlıklarını sonsuza kadar sürdürme çabaları vardır. Örgütler bu süreçte çevreleriyle olan etkileşimlerine bağlı olarak toplumun ihtiyaçlarına uygun mal ve hizmet sunarlar. Sunmuş oldukları bu mal ve hizmetin yanında çeşitli araçlar kullanarak kültürel değer üretme ve bu değerleri yayma gibi bir işlevi de bünyelerinde taşırlar.

Ülkelerin ekonomileri nitelikli, donanımlı, kaliteli bireylere bağlı olarak değişmekte ve ülkeler, bu bireyler doğrultusunda dünya platformunda söz sahibi olabilmektedirler. Bu yüzden, ülkeler ekonomilerinin ihtiyaç duyduğu nitelikte ve donanımda teknik eleman ihtiyacını karşılayabilecek insan gücünü yetiştirecek, gelişen teknolojiye uyum sağlayacak ya da yeni teknolojiler geliştirebilecek bir mesleki ve teknik eğitim sistemine ihtiyaç duyar.

Bilginin sürekli üretimiyle yeni teknolojik gelişimler meydana gelmekte ve gelişimler doğrultusunda çalışma ortamları, biçimleri, donanımları değişmekte ve buna uygun nitelikli bireylerin eğitim yoluyla yetiştirilmesi gerekmektedir.

Çalışmanın en önemli hedeflerinden biri ise, mesleki ve teknik anadolu liselerinin önemi, mevcut durumu, sorunları ve çözüm önerilerini ortaya koyarak mesleki eğitimin yeniden canlandırılmasına yönelik tespitler ve alınacak önlemlerin ortaya konulmaya çalışılmasıdır.

1.1. Problem Durumu

Son yıllarda TEOG sistemi ile ortaöğretim kurumlarına tercih sürecinde özellikle mesleki ve teknik Anadolu liselerine olan öğrenci talebinin hem öğrenci sayısı hem de yerleşme puanları açısından düşük seviyelere inmesi ile birlikte toplumun bu okullara olan talebinde ciddi bir düşüş olduğu gerçeğini ortaya çıkartmaktadır.

Bu durum hiç kuşkusuz orta ve uzun dönemde kurumsal moral ve motivasyonu düşürürken üretim sürecinde ise ihtiyaç olan kaliteli ve kalifiye insan gücüne duyulan ihtiyacın karşılanamaması ile birlikte yeni problemleri beraberinde getirmektedir. Bu durum ayrıca orta ve uzun vadede Ortaöğretimin en önemli projelerinden birisi olan meslek liselerinde okullaşma oranını % 65-70 hedeflerine ulaştırma çabasını da zora sokacak ya da imkânsız hale getirecektir. Gelişmiş ülkelerle kıyaslandığında işgücü, üretim süreci ve diğer ekonomik etkinlikler açısından ulaşılması zorunlu gibi görünen bu oranlara ulaşamadığı takdirde aranan eleman diye ifade edilen nitelikli iş gücü ihtiyacındaki istihdam açığının ciddi bir sıkıntı oluşturacağı düşünülmektedir.

Özellikle son birkaç yıllık dönemde toplum nazarında meslek liselerinin değerinin gittikçe düştüğü, dolayısıyla bu okullardan beklentinin gittikçe azaldığı ve toplumsal ve ekonomik işlevselliğini yitirmeye başladığı görülmektedir ki bu durum hem yerel hem de ulusal anlamda mevcut mesleki eğitim sisteminin bilimsel ve rasyonel bir yaklaşımla acilen ele alınması gerektiğini göstermektedir. Meslek liselerine TEOG sürecinde yaşanan öğrenci talebi düşüşünü Denizli metropol ilçelerindeki mesleki ve teknik Anadolu liselerinden hareketle ele aldığımızda, tür olarak ticaret meslek liselerine, kız meslek liselerine, teknik ve endüstri meslek liselerine, çok programlı liselere ve tekstil meslek liselerine talebin 2016/2017 eğitim-öğretim yılı için boş kontenjanlara oranla neredeyse ciddi manada düştüğü gözlemlenmektedir. Bu okul türleri içerisinde sadece sağlık meslek liselerine tercihlerde talep sıkıntısının hem Denizli yerelinde hem de Türkiye genelinde yaşanmadığı görülmektedir.

Tüm bu değerlendirmeler ışığında meslek liselerinin önemi, mevcut durumu, sorunları ve çözüm önerilerinin bu okullarda görev yapan okul müdürleri ile yapılacak görüşmeler neticesinde meslek liselerinin saygınlığı ve bu okullara olan talebin nicelik ve nitelik olarak yeniden artırılmasına dönük çalışmalara katkı sağlanabileceği düşünülmektedir.

Genel olarak aşağıdaki madde araştırmanın problem kısmını oluşturmaktadır;

➤ Meslek liselerinde çalışan okul müdürlerinin gözüyle mesleki ve teknik anadolu liselerinin önemi, mevcut durumu, sorunları ve çözüm önerileri nelerdir?

Bu çalışmada Denizli ili Metropol ilçelerindeki meslek liselerinde görev yapan okul müdürlerinin meslek liselerine olan talebin artırılmasına ilişkin görüşlerinin neler olduğu araştırılmıştır.

1.1.1 Alt Problemler

Bu çalışmanın problem cümlesi, “Denizli ili Metropol ilçelerindeki meslek liselerinde görev yapan okul müdürlerinin mesleki ve teknik Anadolu liselerinin önemi, mevcut durumu, sorunları ve çözüm önerilerine ilişkin görüşleri nelerdir? şeklinde oluşturulmuştur.

Ele alınan alt problemler ise şunlardır:

- Meslek liselerinin diğer orta öğretim kurumları arasındaki yeri ve önemi nedir?
- Meslek lisesi memleket meselesi’ sloganı sizce neyi ifade ediyor?
- Ortaöğretime yerleştirme sürecinde öğrencilere akademik liselerle bağlantılı mesleklere olduğu kadar, meslek liseleri ile ilgili alanlar konusunda da yeterli rehberlik ve danışmanlık yapılıyor mu?
- Meslek liselerine belli alanların dışında (Sağlık meslek ve kız meslek liseleri gibi) tercih ve yerleşme sürecinin de cinsiyet ayrımının etkisi var mıdır?
- Zorunlu eğitimin 4+4+4=12 yıla çıkarılmasının meslek liselerine tercih ve yerleştirme sürecine etkisi ne olmuş tur?
- Meslek liselerini tercih sürecinde bazı alanlarda yığılma yaşanırken bazı alanlarda kontenjanların yarı yarıya veya tamamen boş kalmasını ve kapatılmasını neyle açıklarsınız?
- Sizce meslek liseleri başarı seviyesi düşük eğitim alt yapısı eksik öğrencilerin rehabilite edilip, eğitimini sürdürebilecekleri ve topluma kazandırılacakları son çare kurumları mıdır?
- Meslek liselerinde verilen yabancı dil eğitimi yeterli midir? Bu okullarda zorunlu mesleki yabancı dil eğitimi ihtiyaç mıdır?
- Sizce meslek liselerine kayıtlarda yaşanan öğrenci sayısı ve başarı seviyesi açısından düşüşlerin nedenleri nelerdir?
- Meslek liselerine yönelik toplumsal algı (imaj) bu okullara kayıt başvurusunda etkili midir?
- Veli ve öğrenci gözünden meslek liselerinin tercih edilmeme nedenlerine ilişkin tespitleriniz nelerdir?
- Meslek lisesi mezunlarının iş hayatına atılma sürecinde yaşadığı istihdam sorunları meslek liselerine tercihlerde etkili midir?
- Meslek liselerine bundan 25 -30 yıl öncesine kadar yüksek talep varken bu gün görece olarak değersizleşmesine etki eden faktörler nelerdir?

- Meslek liselerinden üniversiteye geçiş sürecinde yaşanan sorunların meslek liselerine tercih sürecine etkisi var mıdır?
- Meslek liselerine tercihlerin nicelik ve nitelik olarak arttırılması için sizce yerel ve ulusal düzeyde yapılabilecek çalışmalar ve alınabilecek tedbirler nelerdir?
- Meslek liselerine öğrenci kayıtların da mevcut seçme kriterleri (TEOG) yeterli midir? Değilse sizce kayıt kriter(ler)i ne(ler) ol(abilir)malıdır?
- Meslek liseleri için köklü, bilimsel ve rasyonel temellere dayalı iade-i itibar çalışması yapılması gerektiğine inanıyor musunuz? Sizce böyle bir çalışmayı kim veya kimler yapmalı?
- Meslek liselerinin toplumsal imajının düzeltilmesinde ve gelişiminde iş hayatının, yerel yönetimlerin, STK'ların ve üniversitelerin katkısı olabilir mi? Nasıl?
- Meslek liseleri mevcut eğitim-öğretim imkânları, fiziki donanım, eğitim kalitesi ve elde edilen başarılar yönünden yeterli midir? Değilse ne gibi çalışmalar yapılabilir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, Denizli ili Metropol ilçelerindeki meslek liselerinde görev yapan okul müdürlerinin mesleki ve teknik anadolu liselerinin önemi, mevcut durumu, sorunları ve çözüm önerilerini saptama amaçlanmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Eğitim sistemimizde her geçen gün köklü değişiklikler gerçekleştirilmektedir. Ülkelerin gelişmesi, kalkınması ve küresel dünyada varlığını devam ettirmesi bu değişikliklerin hayata geçirilmesi, kabul görmesi demokratik yapının iyi işlemesi ve kurulması ile birlikte ülkenin istediği nitelikli işgücünün olmasıyla mümkün olmaktadır.

Toplumumuzda ve okullarımızda temel dinamiklerimizin yerleşmesinde, ihtiyaç duyulan alanlarda nitelikli ve becerikli işgücünün yetiştirilmesinde okullarımıza ve öğretmenlerimize çok fazla görev düşmektedir.

Ülkenin ihtiyaç duyduğu nitelikli işgücünün yetiştirilmesinde meslek liselerinin önemi, mevcut durumu, sorunları ve çözüm önerilerinin incelenmesi orta ve uzun vadede bu okullardaki eğitim-öğretimin toplumsal ve ekonomik ihtiyaçları karşılayacak şekilde planlanması açısından kritik bir öneme sahiptir. Ayrıca bu sorun varlığını son birkaç yıldan bu tarafa iyiden iyiye hissettirdiğinden henüz üzerinde çok fazla çalışmanın da olmadığı

görülmüştür. Bu çalışmanın bundan sonraki süreçte bu alanda yapılacak benzer çalışmalara da katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4. Sayıtlar

Araştırmamızın planlanıp yürütülmesinde aşağıdaki sayıtlardan hareket edilmiştir.

1. Araştırmaya katılan okul müdürleri ölçüm araçlarına doğru ve içtenlikle cevap vermişlerdir.
2. Araştırmamıza katılan okul müdürleri mesleki eğitim, sorunları ve çözüm önerileriyle ilgili bilgileri iyi düzeydedir.
3. Ölçme aracı araştırmanın amacını ortaya çıkarabilecek niteliktedir.

1.5. Sınırlılıklar

1. 2016-2017 Eğitim Öğretim yılında Metropol ilçeleri Merkezefendi, Pamukkale ve Honaz ilçesinde meslek liselerinde görev yapan okul müdürlerinin görüşleriyle sınırlıdır.
2. Araştırmaya Denizli ili, Metropol ilçeleri Merkezefendi, Pamukkale ve Honaz ilçesinde meslek liselerinde görev yapan okul müdürleri dâhil edilmiştir.
3. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.
4. Araştırma, konu ile ilgili literatür taraması ve okul yöneticilerinin ölçme aracına verdikleri cevaplarla sınırlıdır.
5. Ticaret Meslek, Teknik ve Endüstri Meslek, Kız Meslek, Tekstil Meslek ve Çok Programlı Liselerde çalışan okul müdürleriyle görüşme yapılmış ancak Sağlık meslek ve turizm meslek liselerinde talepler yeterli olduğu için bu okullarda çalışma yapılmamıştır.

1.6. Tanımlar

Bu araştırmada geçen bazı kavramların tanımları aşağıda verilmiştir.

Eğitim: Çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme, terbiye (Türk Dil Kurumu).

Öğretim: Belli bir amaca göre gereken bilgileri verme işi (TDK).

Meslek: Meslek, mal ve hizmet üretebilmek ve karşılığında para kazanmak için yapılan iş yaptıkları uğraşı alanı olarak tanımlanmıştır (E. Yılmaz, 2007 s.317-336).

TEOG: Temel eğitimden ortaöğretime geçiş sistemi. Temel eğitimden sonra ortaöğretime geçiş için yapılan ortak sınavlarda alınan puanlar ile yılsonu başarı puanı ile ortaöğretim okullarına yerleştirmeye dayalı sistemdir.

Meslekî ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumları: Meslekî ve teknik eğitim alanında diplomaya götüren orta öğretim kurumları ile belge ve sertifika programlarının uygulandığı her tür ve derecedeki örgün ve yaygın meslekî ve teknik eğitim-öğretim kurumlarıdır. (Meslekî Ve Teknik Eğitim Yönetmeliği)

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi: Bu okullarda öğrencilere, orta öğretim düzeyinde ortak bir genel kültür kazandırmayı amaçlayan genel kültür dersleri ile birlikte endüstriyel teknik alanlarda mesleki formasyon verilmesini ve en az bir yabancı dil öğretilmesini amaçlayan, öğrencileri hem hayata, hem de yüksek öğrenime hazırlayan programlar uygulayan ortaöğretim okullarıdır.

Ara eleman: Meslek lisesi veya yüksekokul çıkışlı, ustabaşları ve müdürler arasında bir konuma sahip, genelde 'şef' ünvanlı kişilere verilen genel isim.

Kalifiye insan: Vasfı olan, nitelikli eleman.

İKİNCİ BÖLÜM

ALAN YAZIN TARAMASI

Bu bölümde araştırmanın dayandığı kuramsal temeller, alan yazın taraması sonucu günümüze kadar yapılan eğitimle ilgili araştırmalarda yer alan meslek liselerinin önemi, mevcut durumu, sorunları ve çözüm önerilerinin incelenerek meslek liseleri ile ilgili kamuoyunda oluşturulan olumsuz bakış açısının giderilmesi ile ilgili yapılması gereken çalışmalar ortaya konulmuştur.

2.1. Meslek Liselerinin Önemi

Sanayi ile okulun uyum ve amaç birliğini sağlayacak eğitimi mesleki eğitim kurumları vermektedir (Binici ve Arı, 2004: 384). Mesleki ve teknik ortaöğretim, öğrencileri genel ortaöğretimin amaçları ile birlikte onları iş ve meslek alanlarına insan gücü olarak yetiştiren ve yükseköğretime hazırlayan öğretim kurumlarıdır (Ulusal Referans Noktası, 2008). Teknolojinin ve küresel ekonominin ihtiyaç duyduğu becerilere sahip gençlerin yetiştirilmesi günümüzde giderek önem kazanmaktadır. Bu durum ülkemizde mesleki eğitimin niteliğinin yeniden sorgulanmasına neden olmaktadır. Ülkemiz gibi gelişmekte olan ülkeler, hızlı ekonomik ve teknolojik değişimlerle rekabet edebilmek için üretimlerinin geliştirilmesine ihtiyaç duymaktadır. Bir ülke için bu hedefi başarabilmek ise yalnızca sermaye yatırımlarına değil değişen ekonomik yapının ve mesleklerin gerektirdiği esnek becerilerle donatılmış insan gücüne bağlıdır. Böylelikle, mesleki ve teknik eğitim nitelikli insan gücü yetiştirerek istihdam sorununa ve sektörler arası dengenin kurulmasına imkân sağlayacaktır (Kazu ve Demirli, 2002). Eşme (2007) mesleki teknik eğitimin amacını, sanayi, ticaret ve hizmet sektörlerinde istihdam için nitelikli iş gücü olarak eğitmek ve yetiştirmek, mesleklerinin devamı olan yükseköğretim kurumlarına geçiş için gerekli temel eğitimi vermek olarak belirtmiştir (Akt. Okay, 2009).

Türk Milli Eğitim Bakanlığı'nın stratejik planına (2010-2014) göre; ülkemizdeki mesleki eğitimin temel sorun alanları: bilgi ekonomisinin ihtiyaç duyduğu nitelikli ve hareketli işgücünü yetiştirme, teknolojik alt yapı tarafından desteklenen mesleki ve teknik eğitimin sağlanması ve küresel rekabet gücüne sahip insan sermayesini yetiştirmektir.

Ülkemizde mesleki eğitim sisteminin, yönetim, program, fiziki koşullar, öğretmen, öğrenci, veli ve işveren (iş çevresi) boyutlarında ve bu boyutların birbiri ile ilişkisi de göz

önüne alınarak incelenmesi ve sorunlarının tespit edilmesinin eğitimin niteliğini artırmada önemli bir adım olacağı söylenebilir (Çobanoğlu ve Tuncel, 2010, s. 435).

Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerdeki mesleki ve teknik eğitim kuruluşlarının, bu süreçlere uyum sağlamaları ve rekabet ortamında gelişmelerini sürdürmeleri için, mesleki ve teknik eğitim alanındaki değişim ve gelişimleri dikkate almaları ve bunlara uygun değişimleri gerçekleştirmek üzere kuruluşlarını yeniden yapılandırmaları büyük önem arz etmektedir (Özkan, 2009).

Mesleki ve teknik eğitim iş, birey ve eğitimden meydana gelen bir bütündür (Nazlı, 2010, s.25). Bu yüzden bir boyutu etkileyen diğer boyutları da etkiler. Geleceğin nitelikli elemanlarını yetiştirecek olan mesleki ve teknik eğitim sistemi mesleki yeterliliklere dayanan ve değişimlerle yenilenen ve süreklilik arz eden bir eğitim-öğretim temelini oluşturmaktadır.

2.2. Mesleki ve Teknik Eğitim Hakkında Genel Değerlendirme

Meslekî ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2013-2017)'nda mesleki ve teknik eğitim hakkında genel değerlendirme; “Yakın Geleceğe Ait Ekonomik ve Sosyal Eğilimler, Bilgi Tabanlı Ekonomide Temel Değerler, Toplumun Sosyal ve Ekonomik Yapısının Güçlendirilmesinde Meslekî ve Teknik Eğitim ve Uluslararası Kurum ve Kuruluşların Meslekî ve Teknik Eğitime İlişkin Değerlendirmeleri” başlıkları altında ve aşağıda belirtildiği şekilde ifade edilmektedir.

2.2.1. Yakın Geleceğe Ait Ekonomik ve Sosyal Eğilimler

1. 21. yüzyılın başında görülen küreselleşmenin, değişimi hızlandırması ile ekonomik ve sosyal sorunlar ortaya çıkmıştır. Ortaya çıkan ekonomik sorunları çözmek için kamu kaynakları kullanılmış, piyasa koşulları dışında kamu müdahalesi yoluyla mali sistemin kurtarılmasına gidilmiş; talep ve güvenin arttırılmasına yönelik politikalar kısa vadede, ekonomik erimeyi önlemiş ise de orta ve uzun vadede krizlere karşı direnci zayıflatmıştır. Yeni bilgi üretimi, yenilikçilik (inovasyon), girişimcilik bütün dünyada krizden çıkışın ve refah ekonomisinin anahtar girdileri haline gelmiştir.

2. Krizler, ülkelerin öz kaynaklarını yeniden değerlendirmelerini zorunlu hale getirmiştir. Bu çerçevede insan kaynaklarının, enerjinin, doğal kaynakların ve diğer

ekonomik değerlerin yeniden değerlendirilmesi, korunması, daha verimli kullanılması rekabet g¼c¼ açısından anahtar öncelikler olarak gör¼lmektedir.

3. Ekonomilerin hızla büyüyen ve sürdürülebilir bir yapıya dönüşmesi, yüksek düzeyde istihdam yaratması ve sosyal ilerleme sağlanması; bilgi tabanlı, bütünleşik, daha yeşil ve daha kapsayıcı bir ekonomi olması için güçlendirilmiş ve rekabetçi bir endüstriyel üretime, modern bir hizmet sektörüne, gelişen tarım ekonomisine ihtiyacı vardır. Uluslararası ekonomik rekabette fark yaratabilmek için beşeri sermayenin vasıflı hale getirilmesi önemli hale gelmiştir.

2.2.2. Bilgi Tabanlı Ekonomide Temel Değerler

4. Kültürel farklılıklara dayalı sosyal sorunlar artmış ancak bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler sosyal entegrasyonlar için uygun ortamlar oluşturmuştur.

5. Yaratıcılık, bilgi üretmek, araştırma ve geliştirme kapasitesini arttırmak amacı ile yenilikçi işletmelere imkân tanıyan, fikir ve ürün sahiplerine hakları için şeffaf bir yönetim sunan, araştırma kuruluşlarına fikirlerini ve buluşlarını ticarileştirerek sermaye edinimi konusunda yardımcı olan, verimli ve maliyet-etkin koruma sağlayan, iyi işleyen bir fikri mülkiyet hakları sistemine ihtiyaç vardır.

6. Yenilikçilik, ürünlerde ve süreçlerde farklılık oluşturanlara yeterince ekonomik ve sosyal değer verilmelidir. Yenilik için her türlü ortam oluşturulmalı ve desteklenmelidir. Bilgi ve bilgi üretimi değerli kılınmalı, bilgiye ulaşmak için fırsat eşitliği oluşturulmalı ve hiç kimsenin bilgiden mahrum kalmaması, özel politika gerektiren gruplar da dahil herkesin bilgiye ulaşması için altyapılar oluşturulmalıdır.

7. İş ve meslek toplumun bütün kesimleri tarafından değerli gör¼lmelidir. Gençlerin istihdam edilebilirliğinin geliştirilmesi üzerinde durulmalı, okul sonrası iş dünyasına uyumları için temel becerilere yeterince önem verilmelidir.

8. Bilgi tabanlı üretim yapan şirketlerin ortaya çıkmasına ve büyümesine yönelik teşvikler yoluyla, yenilikçilik ve yaratıcılık için daha cazip ortamlar sağlanmalıdır. Bu çerçevede yeni finansman çeşitliliğine ihtiyaç duyulmaktadır. Bunun için krediye erişim kolaylaştırılmalı, yenilikçi küçük şirketlerin kuruluş aşaması ve büyümesi teşvik edilmeli, bürokratik işlemler azaltılmalı, teknik destek sağlanmalı ve bilişim teknolojilerindeki gelişmeler dikkate alınarak e-ekonomi ön plana çıkarılmalıdır.

2.2.3. Toplumun Sosyal ve Ekonomik Yapısının Güçlendirilmesinde Meslekî ve Teknik Eğitim

9. Yeni becerilerin edinilmesi, yaratıcılığın ve yenilikçiliğin desteklenmesi, girişimciliğin geliştirilmesi, meslekler arasında geçişlerin sağlanması, yeni mesleğe uyum sağlama yeteneğinin kazandırılması güçlü bir meslekî ve teknik eğitim sistemi ile mümkündür.

10. Ekonominin daralması ve istihdamın azalması sonucunda oluşabilecek sosyal krizlerin etkisini azaltmada meslekî ve teknik eğitim önemli bir araç olarak görülmektedir. Bilgi ve teknolojiadaki gelişmeler meslekleri etkilemekte, bir taraftan bazı meslekler yok olurken diğer taraftan yeni meslekler ortaya çıkmaktadır. Bu mesleklere ait bilgi, beceri ve yetkinliklerin müfredata girmesi veya müfredattan çıkması uzun süreler almaktadır. Bu değişime hızlı bir şekilde cevap verebilecek bir meslekî ve teknik eğitim sistemi gerekmektedir. Bilginin, bilimin ve teknolojinin hızlı gelişimi, öğrenmeyi resmi ortamlar ve belli süreler kısıtlamasından çıkararak hayat boyu öğrenme perspektifini getirmiştir. Önceki öğrenmelerin tanınması; kişinin kazanımlarını nasıl, ne zaman, nerede, ne kadar sürede öğrendiği önemli olmaktan çıkıp yapabilirliği ön plana çıkmıştır. Bu nedenle hayat boyu öğrenme ortamları kolay erişilebilir hale getirilmeli; okullar, üniversiteler hayat boyu öğrenme perspektifinde yeni süreçler ve ortamlar oluşturmalıdır. Sosyal entegrasyonun sağlanması, ekonomide verimliliğin ve rekabet gücünün artırılması amacı ile Avrupa Komisyonunun işgücü piyasaları için belirlemiş olduğu sekiz anahtar yetkinlik eğitimde önemli hale gelmiştir. Bu sekiz anahtar yetkinlik, meslekî ve teknik eğitim ile ilgili politika ve uygulamaları yeniden değerlendirmeyi gerekli kılmaktadır.

11. Ekonomilerin küreselleşmesi ile birlikte işgücünün hareketliliği ön plana çıkmıştır. Meslekî ve teknik eğitimin uluslararası standartlar ve kriterler çerçevesinde planlanması, uygulanması mezunların hareketliliğine önemli katkı sağlayacaktır. Hareketliliği destekleyen diğer önemli unsur da mezunların yabancı dil becerisine sahip olmasıdır. Bu nedenle yabancı dil becerisini kazanma öncelikli hale gelmiştir. Meslekî ve teknik eğitimde yabancı dil becerisine daha fazla önem verilmelidir.

12. İşgücü piyasalarında arz ile talebin nicel ve nitel olarak uyuşması önemli hale gelmiştir. İşgücü piyasasında ihtiyaç duyulan bilgi ve beceriler ile okulda kazandırılan bilgi ve becerilerin örtüşmesi arz ve talep dengesine hizmet edecektir. Vasıf uyumsuzluğu, aşırı veya yetersiz vasıf düzeyi; beceri uyumsuzluğu, aşırı veya yetersiz beceri düzeyi problemlerinin çözümü eğitim sistemi için gerekli olduğu kadar iş piyasası için de

gereklidir. Daha fazla iş ve istihdam imkânı oluşturmak için risk alma ve yenilik kapasitesine olumlu bir tutum getiren girişimci bir kültürün topluma kazandırılması önemlidir. Bu çerçevede eğitimin bütün süreçlerinde girişimcilik ön plana çıkarılmalıdır.

13. Teknolojideki ve mesleklerdeki hızlı değişim, gelişen her teknolojiyi okula taşımanın sürdürülebilirliğini adeta imkânsız kılmaktadır. Okullarda mesleğe ait temel bilgiler, değerler ve beceriler verilmeli, mesleğe ait ileri düzeyde beceri eğitimi ise gerçek ortamlarda yani işyerlerinde verilmelidir. Öğretmenlerin meslekî yeterlilikleri işgücü piyasalarının talepleri ile örtüşmeli, okullarda bulunan her türlü donanım ile ilgili fırsat eşitliği sağlanmalı, bütün müfredat yeterliliğe dayalı ölçülebilir ve kalite güvencesi sağlanmış bilgi, beceri ve yetkinlikleri içermelidir.

2.2.4. Uluslararası Kurum ve Kuruluşların Meslekî ve Teknik Eğitime İlişkin Değerlendirmeleri

14. Meslekî ve teknik eğitim sistemi, küresel yeniliklere ve değişimlere açık, işgücü piyasası analizlerine dayalı, bireyi istihdama yönlendiren, yeterliliğe dayalı ve hareketliliği (mobility) esas alan bir yapıya doğru ilerlemektedir.

15. Avrupa Birliği (AB), Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD), Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO), Dünya Bankası (IBRD) gibi uluslararası kuruluşların hemen hepsi eğitimle ilgili çalışmalarında meslekî ve teknik eğitimi ayrı bir “alan” olarak ele almakta, ortak stratejiler ile bölgesel ve küresel izleme ağlarını oluşturmaktadırlar.

16. Dünyada meslekî ve teknik eğitimin önemi konusunda bütün kesimlerde son yıllarda farkındalık oluşmuş ve meslekî ve teknik eğitim çok önemli bir konuma gelmiştir. Bilgi, beceri ve yetkinliğe dayalı meslekî ve teknik eğitim giderek önem kazanmaktadır.

17. Uluslararası kurum ve kuruluşların meslekî ve teknik eğitime ilişkin öncelikleri arasında meslekî ve teknik eğitimin

- İşgücü piyasalarının ihtiyaç ve talepleri doğrultusunda gerçekleştirilmesi,
- Okul, kurum ve sektör işbirliği içerisinde katılımcı bir anlayışla yapılması,
- Öğrencilerinin, ulusal ve uluslararası istihdamlarına imkân sağlayacak şekilde yetiştirilmesi,
- Arz ve talep dengesi çerçevesinde yapılması, erişimine ilişkin tüm engellerin kaldırılması,

□ Programları hazırlanırken ulusal yeterliliklerin yanı sıra uluslararası standartların ve yeterliliklerin de dikkate alınması,

□ Sürekli geliştirilmesi ve kalitesinin yükseltilmesi konuları yer almaktadır.

18. OECD'nin 2007-2010 yılları arasında sürdürdüğü “İş İçin Öğrenme” (Learning for Jobs) konulu çalışmanın sonuç raporunda katılımcı tüm ülkelere ve kamuoyuna iş piyasasının ihtiyaçları, öğretmenler ve eğitimciler, işyeri eğitimi ve politika araçları konularında politika önerilerinde bulunulmuştur. Bu önerilere göre öğrenmeyi daha etkin ve verimli hale getirmek için eğitim ile iş bağlantısı iyi kurulmalı ve aynı zamanda öğrenme doğrudan işyerlerine, çıraklık eğitimine ve diğer işyerindeki eğitim ortamlarına taşınmalıdır. Eğitim ile çalışma hayatı arasındaki bağlantıyı bütün düzeylerde sağlayabilmek için hükümet ile işverenler ve sendikalar arasında etkili bir ortaklık kurulmalıdır. Öğrenciler ve mezunlar istatistikî veriler ve güçlü kariyer sistemi ile işgücü piyasasına giriş öncesinde bilgilendirilmelidir.

19. Küresel ekonomide rekabet üstünlüğünün sağlanmasında Meslekî eğitim ve öğretim anahtar bir rol oynar. OECD ülkeleri, işgücü maliyeti düşük ülkelerle ancak sundukları hizmetlerin ve ürünlerin kalitesi ile rekabet edebilirler. Bu, yüksek becerili işgücü, orta düzey ticaret hacmi ile üniversite eğitimiyle ilişkilendirilmiş yüksek düzeyli meslekî ve teknik beceriler demektir. OECD ülkelerinde beceri gerektirmeyen mevcut işlerin çoğu bir kuşak öncesinden başlayarak hızla kaybolmaktadır. Meslekî eğitim ve öğretim, mesleksiz kalma riski taşıyanların meslekî beceri geliştirmeleri ve iş piyasasına rahat geçişleri için genellikle doğru bir araç olarak görülmektedir.

20. OECD ülkelerinde meslekî eğitim ve öğretimin farklı biçimleri vardır. Örneğin Avrupa kıtasında birçok genç, meslekî eğitime lise düzeyinde başlar, bu eğitim kimi zaman işyeri eğitimini de kapsar. Buna karşın, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki kariyer ve teknik eğitim çoğunlukla yükseköğretim düzeyinde, özellikle ikili eğitim veren bölge üniversitelerinde yoğunlaşmaktadır. Bazı ülkelerde örgün çıraklık eğitimi yaygın şekilde uygulanırken, diğerlerinde böyle bir uygulamalı eğitim yok denecek kadar azdır.

21. Avrupa Komisyonu, artan bir şekilde eğitim ve öğretimde Avrupa boyutuna duyulan gereksinimi vurgulamaktadır. Ayrıca, daha çok iş, daha iyi iş imkânları, daha geniş sosyal kaynaşma ile sürdürülebilir ekonomik gelişmeye uygun bilgi tabanlı ekonomiye geçiş için vasıflı insan kaynaklarına ihtiyaç duyulmaktadır.

22. Avrupa Birliği'nin genişlemesi, eğitim ve öğretim alanındaki çalışmalara yeni boyutlar ekleyerek birçok zorluk, ihtiyaç ve olanağı da beraberinde getirmektedir. Bilgi tabanlı toplum ve ekonomi ile Avrupa yükseköğretim alanını oluşturmak için Haziran

1999'da kabul edilen Bologna Deklarasyonu, bu alanda en önemli Avrupa yükseköğretim işbirliğini ortaya çıkarmıştır.

23. Avrupa Konseyi Mart 2000'de, Lizbon Stratejisi ile sosyal ve ekonomik politikaların tamamlayıcı bir parçası olan eğitimin toplumların uyumu ve vatandaşların tam olarak gelişimini sağlamada bir teminat olduğunu ve Avrupa'nın dünya çapında rekabetçi gücünü arttırmak için bir araç olarak önemini vurgulamıştır. Avrupa Konseyi, üye ülkelerin ekonomisini dünyanın bilgiye dayalı en dinamik ekonomisi haline getirilmesini stratejik bir hedef olarak belirlemiştir. Lizbon Stratejisi kaliteli meslekî eğitim ve öğretimi; sosyal uyumun, hareketliliğin, istihdam edilebilirliğin ve rekabetçiliğin artırılmasının önemli ve bütünleyici bir parçası olarak görmektedir.

24. Avrupa Konseyi Mart 2001'de Stockholm'de onayladığı "Eğitim ve Öğretim Sistemlerinin Geleceğinde Somut Amaçlar" raporunda, Lizbon'da belirlenen hedeflere ulaşmak için Avrupa düzeyinde yeni ortak etkinlik alanları belirlemiştir. Bu alanlar, raporun üç stratejik amacı olan; Avrupa Birliği'nde eğitim ve öğretim sistemlerinin etkinliğinin ve kalitesinin artırılmasına, eğitim ve öğretim sistemlerinden herkesin yararlanmasının kolaylaştırılmasına, eğitim ve öğretim sistemlerinin daha geniş kitlelere açılmasına dayalıdır.

25. Avrupa Konseyi Mart 2002'de Barselona'da diploma ve öğrenme kazanımlarının şeffaflığını sağlamak amacıyla meslekî eğitim ve öğretim alanına uyarlanmış Bologna sürecine benzer bir eylem geliştirilmesini de içeren yeni araçların ortaya konması için ortak bir eylem çağrısında bulunmuştur. Bu karar doğrultusunda Avrupa Konseyi 12 Kasım 2002'de meslekî eğitim ve öğretimde işbirliğini geliştirmeye dair aldığı kararda, Komisyon ve üye ülkelerden sorumlulukları çerçevesinde aday ülkeleri, Avrupa Serbest Ticaret Alanı (EFTA) ve Avrupa Ekonomik Alanı (EEA) ülkelerini ve sosyal tarafları meslekî eğitim ve öğretimde işbirliğini artırma konusundaki çalışmalara dahil etmelerini istemiştir.

26. Avrupa Birliği Komisyonu'nda Mart 2002'de kabul gören Avrupa Sosyal Diyalogu ile yeterlilik ve yetkinliklerin hayat boyu öğrenme kapsamında geliştirilmesi konusu Avrupa Sosyal Taraflar Eylem Çerçevesine dahil edilmiş, sosyo-ekonomik gelişmede sosyal tarafların rolü de bu çerçeveye yansıtılmıştır. 27 Haziran 2002 tarihli Avrupa Birliği Komisyonu kararına göre, hayat boyu öğrenme ve hareketlilikle ilgili stratejilerde istihdamın, aktif vatandaşlığın, sosyal katılımın ve kişisel gelişimin artırılması önemli yer tutmaktadır.

27. Bilgi tabanlı bir Avrupa toplumunun oluşturulması ve Avrupa iş piyasasının herkese açık hale getirilmesi, Avrupa meslekî eğitim ve öğretim sistemleri ve ilgili tüm taraflar için aşılması gereken zorlu bir süreçtir. Bu durum, üye ülkelerdeki sistemlerin sürekli olarak yeni gelişmelere ve toplumun değişen taleplerine uyarlanması ihtiyacı için de geçerlidir. Meslekî eğitim ve öğretimde geliştirilmiş işbirliği, Avrupa Birliği'nin başarılı bir şekilde genişlemesi sürecine ve Avrupa Konseyi'nin Lizbon'da belirlediği hedeflerin yerine getirilmesine önemli katkı sağlayacaktır. Avrupa Meslekî Eğitimi Geliştirme Merkezi (CEDEFOP) ve Avrupa Eğitim Vakfı (ETF) bu iş birliğine destek veren önemli organlardır.

28. Kopenhag'ta 29-30 Kasım 2002 tarihlerinde toplanan Avrupa Eğitim Bakanları ve Avrupa Komisyonu, meslekî eğitim ve öğretimde geliştirilmiş işbirliği konusunda bir bildiri yayımlamışlardır. Bu bildiri ile öncelikler temelinde karşılıklı güvenin artırılması, şeffaflık, yeterlilik ve yetkinliklerin tanınması, böylelikle hareketliliğin artırılması ve hayat boyu öğrenmeye erişimin kolaylaştırılması için meslekî eğitim ve öğretimde gönüllü işbirliğinin artırılması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda;

- Avrupa boyutunun oluşturulması,
- Şeffaflık, bilgilendirme ve rehberlik,
- Beceri ve yetkinliklerin tanınması,
- Kalite güvencesinin geliştirilmesi,
- Meslekî eğitim ve öğretime ilişkin ilkeleri temel alan çalışmaların yoğunlaştırılmasına ve işbirliğinin artırılmasına karar verilmiştir.

29. Kopenhag Süreci iki senelik dönemlerle gözden geçirilmektedir. Süreç kapsamında kaydedilen ilerlemeler ilk kez 2004 yılında değerlendirilmiş, meslekî eğitim ve öğretim alanında bir sonraki dönem için AB ve üye ülkeler düzeyindeki öncelikler Maastricht Bildirisi'nde ortaya konmuştur. Maastricht Bildirisi'nde dikkat çekici ulusal öncelikler arasında, meslekî eğitim ve öğretim konusunda kamu ile özel sektör işbirliğinin teşvik edilmesi, iş piyasasındaki meslekî eğitim ve öğretim beceri ihtiyaçlarının önceden belirlenmesi, öğretmen ve eğitimcilerin bilgi birikimlerinin sürekli güncellenmesi ve özellikle özel politika gerektiren gruplara yönelik özel imkânlar sunulması yer almaktadır.

30. AB tarafından geliştirilen strateji ve politikalar incelendiğinde dikkat çeken hususlar; meslekî eğitim ve öğretimde öğrenme kazanımlarının, yeterliliklerin tanınmasını ve transfer edilebilmesini kolaylaştırmak üzere ortak referans sağlayan açık ve esnek bir Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi'nin (EQF) ve Meslekî Eğitim ve Öğretim için Avrupa Kredi Sistemi'nin (ECVET) geliştirilmesidir. Maastricht Bildirisi'ni takiben, meslekî ve

teknik eğitim alanında ortak çerçeve ve araçlar (Europass, ECVET, EQF, Meslekî Eğitim ve Öğretim için Avrupa Kalite Güvence Çerçevesi (EQAVET)) geliştirilmesi yönünde önemli ilerlemeler kaydedilmiştir.

31. Kopenhag Sürecinin ikinci değerlendirmesi 2006 yılında yapılmış, ilan edilen Helsinki Bildirisi'yle öncelikler gözden geçirilmiştir.

32. 18 Aralık 2006 tarihli Avrupa Komisyonu kararında hayat boyu öğrenme kapsamında bireylere kazandırılması gereken aşağıdaki sekiz anahtar yetkinlik tanımlanmıştır. Bunlar:

- Ana dilde iletişim,
- Diğer bir dilde iletişim,
- Matematiksel yetkinlik ile bilim ve teknolojiye ait basit yetkinlikler,
- Dijital yetkinlik (bilgi ve iletişim teknolojilerinde temel yetkinlikler),
- Öğrenmeyi öğrenme,
- Sosyal ve sivil vatandaşlık yetkinliği,
- İnisiyatif alma ve girişimcilik yetkinliği,
- Kültürel farkındalık ve ifade yetkinliğidir.

33. Kopenhag Süreci üçüncü gözden geçirme toplantısı 2008 yılında gerçekleştirilmiş, Bordeaux Bildirisi'nin açıklanmasıyla sonuçlanmıştır. Bu bildiriyle meslekî eğitim ve öğretimin işgücü piyasasının ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde düzenlenmesi (işgücü piyasası ihtiyaç analizleri, eğitimden istihdama geçişi kolaylaştırmak için rehberlik ve danışmanlık hizmetleri, işyerinde yetişkin eğitiminin teşvik edilmesi için finansal mekanizmalar ve özellikle çıraklık eğitimi alanlar için hareketlilik programları) sürece eklenmiştir.

34. Kopenhag Sürecinin son değerlendirmesi ise 2010 yılında yapılmıştır. Brugge Bildirgesi'yle 2011-2020 dönemi için aşağıdaki hedefler belirlenmiş, bu hedeflerin gerçekleştirilmesine yönelik kısa ve orta vadeli eylem planları hazırlanmıştır. Bunlar:

- Özellikle başlangıç seviyesindeki meslekî eğitim ve öğretimin kalitesinin, verimliliğinin ve çekiciliğinin artırılması, öğretmenlerin ve idarecilerin niteliklerinin iyileştirilmesi, meslek eğitimi ve işgücü piyasası arasındaki bağların kuvvetlendirilmesi,
- Yetişkinlerin meslekî eğitim ve öğretime devam etmelerinin teşvik edilmesi, meslekî eğitim ve öğretimde uluslararası hareketliliğin geliştirilmesi,
- Meslekî eğitim ve öğretimin her aşamasında yaratıcılığın, yenilikçiliğin ve girişimciliğin artırılması, bilişim teknolojilerinin kullanımının teşvik edilmesi,

□ Meslekî eğitim ve öğretimin özellikle özel politika gerektiren grupların ve bireylerin istihdam edilebilirliğini arttırmasıdır.

35. AB, Eğitim ve Öğretim 2010 Çalışma Programı'nın sonuçlarından hareketle güncellenmiş bir Avrupa iş birliği stratejik çerçevesi olarak Eğitim ve Öğretim 2020 Stratejisi ve Çalışma Programı oluşturmuştur. AB'nin yeni ekonomik dönüşüm stratejisini ve 2020 yılı için hedeflerini belirleyen "Avrupa 2020 Stratejisi: Akıllı, Sürdürülebilir ve Kapsayıcı Büyüme İçin Avrupa Stratejisi" 3 Mart 2010 tarihinde açıklanmıştır. Avrupa 2020 Stratejisinin çıkış noktası dünyada yaşanan küreselleşme, iklim değişikliği gibi hızlı gelişmeler ve Avrupa'da nüfusun yaşlanması gibi AB ekonomisinin karşılaştığı yapısal problemlerdir. Avrupa 2020 Stratejisi, yaşanan ekonomik ve mali kriz sonrasında Avrupa'yı eskisinden daha güçlü duruma getirme düşüncesinin ürünüdür. Söz konusu strateji, yaşanan güncel ekonomik krizi yeni bir ekonomiye giriş için bir başlangıç noktası ve fırsat olarak ele almaktadır. Avrupa 2020 stratejisi belirlediği akıllı, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyüme öncelikleri kapsamında istihdam, eğitim, sosyal içerme, Ar-Ge, iklim ve enerji konularında birbirini destekleyen beş hedef belirlemiştir. Sözü edilen bu hedeflerin gerçekleştirilmesi amacıyla yedi girişimin hayata geçirilmesi öngörülmektedir. Bu girişimler; "Yenilikçilik Birliği", "Hareket Halinde Gençlik", "Avrupa İçin Dijital Gündem", "Kaynakları Verimli Kullanan Avrupa", "Küreselleşme Çağı İçin Sanayi Politikası", "Yeni Beceri ve İşler İçin Gündem" ve "Yoksulluğa Karşı Avrupa Platformu"dur. Stratejide, iyimser senaryonun hayata geçirilmesi amacıyla AB için birbirini destekleyen üç öncelik belirtilmektedir. Bunlar:

- **Akıllı Büyüme:** Bilgi ve yeniliğe dayalı bir ekonomi
- **Sürdürülebilir Büyüme:** Daha verimli kaynak kullanan, yeşil ve rekabet edebilir bir ekonomi
- **Kapsayıcı Büyüme:** Ekonomik, sosyal ve sınırsal anlamda bütünleşmeyi sağlayan yüksek istihdam ekonomisidir.

36. Avrupa Komisyonunun Kasım 2012'de yayımlanan "Eğitimi Yeniden Düşünmek: Daha İyi Sosyo-Ekonomik Çıktılar İçin Becerilere Yatırım Yapmak Raporu"nda, gençlerin işsizliği ile mücadelede başarılı olunması için üzerinde durulması gereken alanlar olarak

- Meslekî becerilerin kalitesini arttırmak için dünya çapında meslekî eğitim ve öğretimin geliştirilmesi,
- Eğitimden iş hayatına geçişe yardımcı olmak için kaliteli staj, çıraklık ve ikili eğitim modelleri dahil olmak üzere işyeri temelli öğrenmenin teşvik edilmesi,

- Uygun müfredat ve beceri koşullarını sağlamak için kamu ve özel kurumlar arasındaki ortaklığın teşvik edilmesi,
- “Herkes için Erasmus Programı” ile hareketliliğin teşvik edilmesi belirlenmiştir. Aynı raporda üye ülkeler için öncelikler;
- Meslekî eğitim ve öğretimde mükemmelliğin desteklenmesi,
- Okulu terk etme riski bulunan ve temel vasıfları zayıf öğrenci gruplarının performanslarının artırılması,
- Girişimcilik inisiyatifi, dijital beceriler ve yabancı dil gibi istihdam edilebilirliği arttıran çapraz beceriler kazanılmasının güçlendirilmesi,
- Bilgi ve iletişim teknolojileri destekli öğrenmenin kullanımı ve yüksek kalitede Açık Öğretim Kaynaklarına (OER) erişimin artırılması,
- Düşük becerili yetişkinlerin sayısının azaltılması,
- Tüm eğitimcilerin (her düzeydeki öğretmenler, okul müdürleri, öğretmen eğitimcileri) meslek profillerinin yeniden değerlendirilmesi ve güçlendirilmesi olarak önerilmektedir.

37. Çin Halk Cumhuriyeti-Şangay’da 14-16 Mayıs 2012 tarihleri arasında“Meslekî ve Teknik Eğitimin Dönüşümü; İş ve Yaşam İçin Beceriler Geliştirmek” temasıyla gerçekleştirilen ve UNESCO’nun 2010-2015 yıllarını kapsayan meslekî ve teknik eğitim kapsamında dünyadaki eğilimler ve meseleler üzerine yaptığı Kongre sonrasında yedi temel alanda meslekî ve teknik eğitimin geleceğine ışık tutacak tavsiye kararları alınmıştır. Bunlar:

- Meslekî ve teknik eğitimin uyumluluğunun artırılması, meslekî eğitim programlarının hızlı değişen iş piyasalarının, ekonomilerin ve toplumların taleplerine uygun hale getirilmesi,
- Meslekî ve teknik eğitime erişimin yaygınlaştırılması, kalite ve eşitliğin artırılması,
- Şeffaf ve çıktı odaklı sistemlerle bireysel öğrenmenin transferi ve tanınmasının kolaylaştırılması,
- Verilere dayalı strateji ve politikaların teşvik edilmesi ve geliştirilmesi,
- Yönetimin güçlendirilmesi ve ortaklıkların genişletilmesi, eğitim süreçlerine tüm tarafların katılımını içeren yaklaşımlar benimsenmesi,
- Meslekî ve teknik eğitime yatırımın artırılması ve finansman kaynaklarının çeşitlendirilmesi,

□ Ekonomiye katkısı ve sosyal uyumun artırılmasında meslekî ve teknik eğitimin tanıtımının iyi yapılması ve farkındalığının oluşturulmasıdır.

2.3. Meslek Liselerinin Sorunları ve Çözüm Önerileri

Mesleki ve teknik eğitime gereğince önem verilmemesi ve ilk ve ortaöğretimde mesleki yönlendirme konusundaki yetersizlikler kendi başına ciddi bir sorun olduğu gibi, diğer birçok sorunun da ortaya çıkmasına da yol açmaktadır. Yükseköğrenime hazırlığa ve üniversite giriş sınavına odaklanan ortaöğretim, meslek edindirme işlevini gerçekleştirilmede yetersiz kalmaktadır. Bu da piyasaların gereksinim duyduğu ara elemanların yetiştirilmesi görevinin yükseköğrenime devrine yol açmaktadır. Buralarda da mesleki beceri edinemeyen gençler, mezuniyet sonrasında işsiz kalmaktadırlar. Gençler arasında işsizliğin bu kadar yüksek olmasının temel nedeninin de bu vb. sebepler olduğu görülmektedir (Gül, 2008, s.186).

İşverenlerin, okul-sanayi işbirliğinin yetersiz olmasını meslek liselerinin en önemli sorunu olarak gördükleri ve beceri eğitimi konusunda okul-işletme bağının daha güçlü olması gerektiğini, öğrencilere meslek seçimi konusunda daha bilimsel bir yaklaşımın benimsenmesi gerektiğini ve okullara teknolojik desteğin sağlanmasıyla bu sorunların çözüleceğini düşündükleri görülmüştür (Çobanoğlu ve Tuncel, 2010, s. 440).

Sorunların çözümlenebilmesi için, meslek okullarında kalitenin iyileştirilmesi, eğitim-istihdam ilişkisinin kurulması ve mezunlarının iş yaşamına girmelerinin işverenlerle ve işveren kuruluşlarıyla işbirliğine gidilerek desteklenmesi gerekmektedir. Ancak, maliyeti yüksek olan mesleki ve teknik liselerden üniversiteye geçişte, meslek lisesi mezunlarının, kendi alanlarında eğitime devam etmeleri teşvik edilmelidir. İhtiyaç olmadığı halde daha fazla imam hatip lisesi açmak ve bu liselerin istedikleri her fakülteye ve bölüme girmelerinin önünü açmak, ne genel üniversite eğitimi anlayışı ile ne de etkin mesleki eğitim anlayışı ile örtüşmemektedir. Bunun yanında, mesleki ve teknik liselerin ve genel liselerin türlerindeki aşırılık ve karışıklık, öğrenci ve velileri sağlıklı kararlar almaktan alıkoymakta, kutuplaşmalara, eğitimde verimin ve niteliğin düşmesine ve üniversiteye geçişte sorunların büyümesine yol açmaktadır. Ancak, mesleki eğitimi ve eğitimde nitelik sorununu üniversiteye girişte katsayı sorununa indirgemek, bu çok temel ve yaygın sorunu basite indirgemek ve çözümden esirgemek anlamına gelmektedir. Yapısal sorunları temel alan bir çözüm geliştirilerek, mesleki ve teknik eğitimin ve

yönlendirmenin ilköğretimden itibaren yeniden yapılandırılması zorunlu görülmektedir (Gül, 2008, s.186).

Okullarda başarı odaklı ve yarışmacı bir eğitim anlayışından öte, birey odaklı ve gelişimsel bir anlayış benimsenmelidir. Bir üst eğitim kademesine geçişte bir önceki eğitimdeki başarı notuna daha büyük ağırlık verilmelidir. Mesleki yönlendirme ilköğretimden başlamalı, mesleki eğitim ve üniversiteye geçiş yeniden yapılandırılmalıdır. İmam Hatip Liseleri'nin fazlası da düz liselere döndürülerek, imam hatip yetiştirme görevi meslek yüksekokullarına bırakılmalıdır. İlköğretimde dini öğretim, temel inanç kurallarını ve ahlaki değerleri içerecek bir yaklaşımla verilmelidir. Orta öğretimde buna evrensel ve tarihi olarak basit bir inançlar ve dinler tarihi de eklenmelidir (Gül, 2008, s.192).

Meslek liselerinin kendilerinden beklenen görevleri başarabilmeleri, devletten, iş çevrelerinden ve genel anlamda toplumdan daha fazla destek almaları ile mümkün olabileceği söylenebilir. Bu noktada, meslek okulları ile iş çevreleri arasındaki etkileşimin ve işbirliğinin artırılması zorunlu görülmektedir. Özellikle devlet bütçesi içerisinde çok kısıtlı bir payın mesleki eğitime aktarıldığı göz önünde bulundurulursa, iş çevrelerine ekonominin ihtiyaç duyduğu insan gücünü yetiştirmede ciddi rollerin yüklendiği söylenebilir. Bunun yanında, bu rollerin işverenler tarafından benimsenebilmesi için başta devlet teşviklerinin yanında mesleki okul yönetimlerine ve öğretmenlerine de büyük sorumluluklar düşmektedir. Tüm bu önemli detaylara ek olarak; mesleki eğitime devam eden öğrencilerin kendilerini önemli ve saygıdeğer hissetmelerini sağlamak için de toplum olarak yeni değerlerin benimsenmesi, eğitimlerini aldıkları mesleklerin de en az üst düzey meslekler kadar değerli ve gerekli olduğu imajının yaratılması gerektiği söylenebilir (Çobanoğlu ve Tuncel, 2010, s. 440).

Mesleki eğitimde, piyasanın birikimlerine ve beklentilerine de önem verilmeli ve yeni gelişen sektörlerde gereksinim duyulan ara eleman yetiştirilmelidir. Mesleki eğitim politikasında rekabet gücü yüksek, yaratıcı, üretken, teknolojiyi kullanabilen bireyler yetiştirilmesi hedeflenmelidir. Mesleki ve teknik eğitimin çekiciliğini sağlamak için, mezunlarının istihdam süreçlerinin de düşünülmesi zorunluluğu bulunmaktadır. Bu daha çok başarılı gencin mesleki ve teknik eğitime yönelmesini de sağlayacaktır. Bu amaçla özel sektörle ve meslek odaları ile işbirliği yapılmalıdır. İşgücü piyasasında zorunlu mesleki sertifikasyon uygulamasına gidilmelidir. Halk eğitim merkezlerinin, sürekli eğitim merkezlerinin ve hatta özel dershanelerin sertifikasyon eğitimi vermeleri ve işyerlerinin sertifikalı eleman çalıştırmaları teşvik edilmelidir (Gül, 2008, s.192).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırma modeli, evren, örneklem, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve çözümlenmesine kullanılan istatistiksel işlemler incelenmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Psikoloji, sosyoloji, antropoloji, eğitim gibi sosyal bilim alanlarında insan ve toplum davranışları incelenmektedir. Bu davranışları sayılarla açıklamak zordur. Ölçümler bize kaç kişinin nasıl davrandığını gösterir, ama “niçin?” sorusuna cevap veremez. İnsan ve grup davranışlarının “niçin ”ini anlamaya yönelik araştırmalara niteliksel (“qualitative”) araştırma denir (Ergün, 2005).

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden kolay ulaşılabilirlik örnekleme (convenientsampling) yöntemi kullanılarak, araştırma durum çalışması olarak yapılmıştır. Durum çalışması; bir sınıf, bir mahalle, bir örgüt gibi doğal bir çevre içinde gerçekleştirilen ve tümel bir yorumu hedefleyen nitel bir yöntemdir. Yin’e göre durum çalışması, güncel bir konuyu kendi yaşam çerçevesi içinde ele alan, olgu ve içinde bulunduğu içerik arasında kesin bir çizginin bulunmadığı ve birden çok kanıt ya da veri kaynağının var olduğu durumlarda kullanılan görgül bir araştırma yöntemidir (Akt: Yıldırım & Şimşek, 2004, s.201).

Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanır. Başka bir deyişle nitel araştırma, kuram oluşturmayı temel alan bir anlayışla sosyal olguları bağlı buldukları çevre içerisinde araştırmayı ve anlamayı ön plana alan bir yaklaşımdır. (Yıldırım ve Şimşek, 2000, s.19). Nitel araştırmalarda yaygın kullanıma sahip teknikler, katılımlı gözlem ve görüşmedir. (Kuş, 2003, s.77.)

Yukarıdaki bilgiler de esas alınarak eğitim sosyal bir olay olduğundan nitel bir araştırma yapmaya karar verildi. Nitel araştırma, kuram oluşturma anlayışı ile sosyal olguları kendi çevresinde araştırma ve anlamayı amaçladığından, araştırma katılımcılarla (Mesleki eğitim liselerinde görev yapan okul müdürleri) nitel araştırma yöntemlerinden

görüşme tekniği ile yapılmıştır. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2016–2017 eğitim-öğretim yılı Denizli ili metropol ilçeleri Merkezefendi, Pamukkale ilçeleriyle Honaz ilçesinde meslek liselerinde görev yapan okul müdürlerinden oluşmaktadır. Söz konusu evrendeki 12 okul müdürüne ulaşılarak veriler toplanmıştır.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı yarı yapılandırılmış görüşme formudur ve araştırmada görüşmeler A4 kâğıdına araştırmacı tarafından katılımcıların ifadeleri yazılarak tutanak haline getirilmiştir. Mesleki eğitim türüne göre evreni temsil edecek şekilde katılımcılarla görüşülmüştür. Görüşme formu; A. Meslek Liselerinin Önemi (2 Soru), B. Meslek Liselerinin Mevcut Durumu (6 Soru), C. Meslek Liselerinin Sorunları (6 Soru), D. Meslek Liselerinin Sorunlarına Karşın Çözüm Önerileri (5 soru) olmak üzere 4 başlık altında 19 sorudan oluşmaktadır.

Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği sahip olduğu belirli düzeyde standartlık ve aynı zamanda esneklik nedeni ile eğitim bilim araştırmalarında daha uygun bir teknik görünümü vermektedir. Bu görüşme, nitel araştırma içerisinde görülebilir (Ekiz, 2003).Bu haliyle eğitim bilim çalışmalarına daha uygun bir araştırma biçimidir.

Görüşmeye katılımcının izniyle başlanmıştır. Sorular katılımcıya yöneltilmiştir. Verilen cevaplar yazılmıştır. Yazılan cevaplar okunmuş, katılımcının onayından sonra yeni sorulara geçilmiştir. Bazı sorulara verilen cevapların ifadelerinin daha net ve anlaşılır olması bakımından görüşme anında akla gelen sorularda katılımcıya yöneltilmiştir.

3.4. Verilerin Analizi

2016-2017 eğitim öğretim yılında Denizli ili metropol ilçeleri ile Honaz ilçesinde mesleki eğitimde çalışan okul müdürlerinin görüşmede verdikleri cevaplar nitel bir araştırma olmasından dolayı aşağıda belirtilen strateji izlenmiştir.

Araştırmamızda verilerin analizi betimsel analiz esaslı olacaktır. Strauss ve Corbin (1990)'e göre betimsel analiz 4 aşamada yapılabilir.

- 1.Betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma
- 2.Tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi
- 3.Bulguların tanımlanması
- 4.Bulguların yorumlanması

Bu araştırmamızın verilerini analiz ederken özellikle bulguların tanımlanması ve bulguların yorumlanması aşamaları kullanılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde görüşmenin uygulanması sonucu araştırma sorularına cevap vermek amacıyla toplanan verilerin analizi ve bu analizlere dayalı bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Araştırmanın alt problemlerine ilişkin bulgulara ve yorumlara aşağıda verilmiştir.

4.1. Alt Problemlere İlişkin Bulgular

“Meslek liselerinin diğer orta öğretim kurumları arasındaki yeri ve önemi nedir?”, “Meslek lisesi memleket meselesi’ sloganı sizce neyi ifade ediyor?”, “Ortaöğretime yerleştirme sürecinde öğrencilere akademik liselerle bağlantılı mesleklere olduğu kadar, meslek liseleri ile ilgili alanlar konusunda da yeterli rehberlik ve danışmanlık yapılıyor mu?”, “Meslek liselerine belli alanların dışında (Sağlık meslek ve kız meslek liseleri gibi) tercih ve yerleşme sürecin de cinsiyet ayrımının etkisi var mıdır?”, “Zorunlu eğitimin 4+4+4=12 yıla çıkarılmasının meslek liselerine tercih ve yerleştirme sürecine etkisi ne olmuş tur?”, “Meslek liselerini tercih sürecinde bazı alanlarda yığılma yaşanırken bazı alanlarda kontenjanların yarı yarıya veya tamamen boş kalmasını ve kapatılmasını neyle açıklarsınız?”, “Sizce meslek liseleri başarı seviyesi düşük eğitim alt yapısı eksik öğrencilerin rehabilite edilip, eğitimini sürdürebilecekleri ve topluma kazandırılacakları son çare kurumları mıdır?”, “Meslek liselerinde verilen yabancı dil eğitimi yeterli midir? Bu okullarda zorunlu mesleki yabancı dil eğitimi ihtiyaç mıdır?”, “Sizce meslek liselerine kayıtlarda yaşanan öğrenci sayısı ve başarı seviyesi açısından düşüşlerin nedenleri nelerdir?”, “Meslek liselerine yönelik toplumsal algı (imaj) bu okullara kayıt başvurusunda etkili midir?”, “Veli ve öğrenci gözünden meslek liselerinin tercih edilmeme nedenlerine ilişkin tespitleriniz nelerdir?”, “Meslek lisesi mezunlarının iş hayatına atılma sürecinde yaşadığı istihdam sorunları meslek liselerine tercihlerde etkili midir?”, “Meslek liselerine bundan 25 -30 yıl öncesine kadar yüksek talep varken bu gün görece olarak değersizleşmesine etki eden faktörler nelerdir?”, “Meslek liselerinden üniversiteye geçiş sürecinde yaşanan sorunların meslek liselerine tercih sürecine etkisi var mıdır?”, “Meslek liselerine tercihlerin nicelik ve nitelik olarak artırılması için sizce yerel ve ulusal düzeyde yapılabilecek çalışmalar ve alınabilecek tedbirler nelerdir?”, “Meslek liselerine öğrenci

kayıtların da mevcut seçme kriterleri (TEOG) yeterli midir? Değilse sizce kayıt kriter(ler)ine(ler) ol(abilir)malıdır?”, “Meslek liseleri için köklü, bilimsel ve rasyonel temellere dayalı iade-i itibar çalışması yapılması gerektiğine inanıyor musunuz? Sizce böyle bir çalışmayı kim veya kimler yapmalı?”, “Meslek liselerinin toplumsal imajının düzeltilmesinde ve gelişiminde iş hayatının, yerel yönetimlerin, STK’ların ve üniversitelerin katkısı olabilir mi? Nasıl?”, “Meslek liseleri mevcut eğitim-öğretim imkânları, fiziki donanım, eğitim kalitesi ve elde edilen başarılar yönünden yeterli midir? Değilse ne gibi çalışmalar yapılabilir?” olmak üzere 17 alt probleme ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

4.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi “Meslek liselerinin diğer orta öğretim kurumları arasındaki yeri ve önemi nedir?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap verebilmek amacıyla toplanan veriler analiz edilerek Tablo 4.1.1’de gösterilen bulgular elde edilmiştir.

Tablo 4.1.1.

Adı/Rumuz	Meslek liselerinin diğer orta öğretim kurumları arasındaki yeri ve önemi nedir?
1	Meslek edindirmeyi amaçlamış Piyasada aranan eleman yetiştirmek üzere olan liselerdir Meslek Liseleri Piyasanın ilk basamağıdır.
2	Meslek Liseleri diğer liselere göre sıranın en altında yer alıyor. En düşük puanlı öğrenciler yerleşiyor. Meslek diğer orta öğretim kurumlarından geri kalmış gözükmektedir.
3	İleride üniversiteye gidemeyeceğim korkusu, toplumun bakışı vb. etkenlerden dolayı okulun düzeyi diğer kurumlardan geri kalmış görülmektedir.
4	Meslek liseleri kısa zamanda hem ara eleman yetiştirir, hem de yükseköğretim kurumlarına öğrenci hazırlar. Meslek liselerinden mezun olan öğrenci iş yeri açma, europass belgesi alır. Meslek liselerinden mezun olan öğrenci kolaylıkla iş bulur ve kariyer yapabilir.
5	Meslek liseleri yıllara göre sürekli kan kaybede kaybede şu an Veli

- ve öğrenci gözü ile lise kategorisinde en son sırada ve çaresizlik sonucu seçmek zorunda kalınan en son lise türüdür.
- 6 Meslek edindirmeyi amaçlamış Piyasada aranan elaman yetiştirmek üzere olan liselerdir Meslek Liseleri Piyasanın ilk basamağıdır.
- 7 Öğrencileri mesleğe yönlendiren asıl amacı öncelikli olarak meslek sahibi yapmaktır.
- 8 Meslek liseleri, ülkemizde ortaöğretim düzeyinde eğitim gören öğrencilerin yaklaşık yarısının eğitim gördüğü kurumlar olması yönüyle ve sanayi sektörünün ihtiyaç duyduğu işgücünün bu eğitim kurumlarından mezun kalifiye kişiler eliyle yürütülecek olması hasebiyle çok hayati bir öneme sahiptir.
- 9 Meslek liseleri 1997 yılındaki karar ile birlikte adeta dibe vurmuştur. Ancak bu günlerde yapılan çalışmalar ile yeniden aranılan ve tercih edilen okul olmaya başlamıştır. Sonuç olarak öğrencilerin tercih ederken düşündüğü velilerin arzu ettiği bir okuldur. Çünkü nice üniversite mezunu öğrenci iş bulamazken meslek lisesi mezunları kendi işlerini kendileri kurabilmektedir.
- 10 Yeterince tanıtımının yapılmadığından öğrenci ve aileler tarafından bilinçsiz seçim yapılmaktadır.
- 11 Ayrıca öğrencilerin başarı ve yetenek durumu dikkate alınmamaktadır.
- 12 Önemli bir yerde. Ülkenin ara eleman ihtiyacını büyük ölçüde karşılıyor.
- Meslek liseleri olmazsa olmaz demektir.

Tablo 4.1.1. incelendiğinde okul yöneticileri tarafından meslek liseleri ortaöğretim kurumları içindeki yeri ve önemi için meslek edindirmeyi amaçlamış piyasada aranan elamanı yetiştiren liseler, piyasanın ilk basamağı, öncelikli amacı meslek sahibi birey yetiştirme, sanayinin ihtiyaç duyduğu elemanı yetiştiren ve aynı zamanda yükseköğretime hazırlayan okullar olarak görülmekle birlikte meslek Liseleri diğer liselere göre sıranın en altında yer aldığı ve en düşük puanlı öğrencilerin tercih ettiği ve yakın zamanda tercih edilebilirliği arttırılan ve arttırılmaya çalışılan, mezunlarının kendi işlerini kurabildiği okullar olarak değerlendirilmekte ve “meslek liseleri olmazsa olmaz” olarak nitelenmekte olduğu görülmüştür.

4.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi “Meslek lisesi memleket meselesi’ sloganı sizce neyi ifade ediyor?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap verebilmek amacıyla toplanan veriler analiz edilerek Tablo 4.1.2’de gösterilen bulgular elde edilmiştir.

Tablo 4.1.2.

Adı/Rumuz	Meslek lisesi memleket meselesi’ sloganı sizce neyi ifade ediyor?
1	Meslek Liselerinde olan sorunlar tüm Memleketin sorunudur. Meslek liselerinin gelişmişliği ülkenin gelişmişliği ile paraleldir.
2	Bu slogan Mesleki eğitimin aslında geleceğimizi şekillendireceği anlamını taşıyor.
3	Ülkenin geleceğinin, kalkınmasının ve üretiminin ara elamanın olmaması demektir. Üretmezsek tükeniriz, Bu nedenle meslek lisesi temel meselelerimizden olmalıdır.
4	Bir ülkenin kalkınması için (her alanda) öncelikle ara eleman ve teknik elemanlara ihtiyaç vardır. Bu ihtiyacı da meslek liseleri karşılar. Meslek lisesi öğrencileri küçük yaşta üretime katkı sağlarlar.
5	Ülkelerin kaderini belirleyen en temel gelişmişlik göstergesi sanayileşme düzeyidir. Buna paralel olarak yetişmiş insan gücü en temel üretim faktörüdür. Bu gün gelişmekte olan sanayimizin ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücü meslek liselerinde yetiştirilmek zorundadır.
6	Meslek Lisesi sorunu tüm Memleketi etkileyebilir. Meslek liselerinin gelişmişliği ülkenin gelişmişliği ile paraleldir.
7	İnsanların meslek liselerine bakış açısını ifade eder.
8	Meslek lisesi sorunu çözüldüğünde beraberinde birçok sorunun da çözüleceğini, ülkemizin gerçek manada teknoloji üreten bir ülke konumuna yükselmesi için önemli olduğunu belirtiyor diye düşünüyorum.
9	Meslek liselerinin yetiştirdiği eskiden ara eleman şimdi ise aranan

	elemanların yetiştirildiği okulların slogana uygun olarak memleket meselesi olduğunu ifade eder.
10	Slogan dikkat çekici ve konunun özetidir. Meslek liseleri genel olarak eğitimin genel bir sorunudur.
11	Meslek liselerinin önemi.
12	Doğru bir ifadedir. Ülkemizin önemli bir meselesi ve kanayan yarasıdır.

Tablo 4.1.2. incelendiğinde “meslek lisesi memleket meselesi” sloganıyla ilgili olarak katılımcı meslek lisesi müdürlerin meslek liselerinde olan sorunları memleketin sorunu olarak gördükleri ve meslek liselerinin gelişmişliğinin ülkenin gelişmişliği ile paralel değerlendirdikleri, geleceğimizi şekillendireceği anlamını taşıdığını düşündükleri, meslek lisesinin temel meselelerimizden olduğu, ülkenin kalkınması için öncelikle ara eleman ve teknik elemanlara ihtiyacın olduğundan hareketle bu ihtiyacı meslek liseleri karşılanacağı ve üretime katkı sağlanacağı, insanların meslek liselerine bakış açısını ifade ettiği, meslek lisesi sorunu çözüldüğünde beraberinde birçok sorunun da çözüleceği, Meslek liselerinden aranan elemanların yetiştirileceği, Sloganın dikkat çekici ve konunun özeti olduğu, doğru bir ifade olduğu, ülkemizin önemli bir meselesi ve kanayan yarası olarak ifade edildiği görülmüştür.

4.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi “Ortaöğretime yerleştirme sürecinde öğrencilere akademik liselerle bağlantılı mesleklere olduğu kadar, meslek liseleri ile ilgili alanlar konusunda da yeterli rehberlik ve danışmanlık yapılıyor mu?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap verebilmek amacıyla toplanan veriler analiz edilerek Tablo 4.1.3’te gösterilen bulgular elde edilmiştir.

Tablo 4.1.3.

Adı/Rumuz	Ortaöğretime yerleştirme sürecinde öğrencilere akademik liselerle bağlantılı mesleklere olduğu kadar, meslek liseleri ile ilgili alanlar konusunda da yeterli rehberlik ve danışmanlık yapıyor mu?
1	Yapılıyor Ancak olumsuz yönde. Aldığımız duyumlara göre Rehberlik öğretmenlerince Teog'a girecek ortaöğretim son sınıf öğrencilerine puanı düşük veya disiplin sorunlarıyla ünlenmiş olanlara sen meslek lisesine git gibi ifadeler kullanılmaktadır. En son çare Meslek lisesine gidebilirsin anlayışı vardır.
2	Çok fazla yapılmıyor. Orta Öğretimde öğrencilere meslek liselerine geçişte bilgi verilmiyor.
3	Verilen eğitim son hafta 1 gün için yapılıyor ve TEOG sınavı olduğu için öğrenciler okulda bulunmuyor.
4	Yapılmıyor Yeterli yönlendirme ve rehberlik yapılmıyor. Bu gün gerek veli beklentisi gerekse akademik eğitime odaklı sınava dayalı bir eğitim sistemi okulları bir yarışa sokmakta öğretmenin kalitesi de öğrencilerin sınavda yaptığı nete bağlanmıştır. Bu gün üzülerek
5	söylüyorum öğrenciler rehberlik servisleri tarafından “bak çalışmazsan meslek lisesine gidersin” diye tehdit edilmektedir. Meslek liseleri kontenjanı 1/3 kontenjanla varlığını sürdürüyor bunun doğal sonucu veli, öğrenci ve öğretmen gözü ile meslek lisesi bu şekildeki bakışla alanlar boş kalmış ve bir bir kapatılıyor.
6	Yapılıyor Ancak olumsuz yönde.
7	Hayır
8	Yapıldığını düşünmüyorum.
9	Hayır. Birçok Ortaokulda rehber öğretmen ve müdür yardımcılarının anti reklam yaptıklarını düşünüyorum. Doğal olarak başarı kriteri akademik liselere öğrenci yerleştirmekten geçtiği için onlarda kendi okullarının seviyesini yükseltme adına yapıyorlar sanırım.
10	Yeterli rehberlik yapılmamakta. Öğrencilerin çoğu puanı aldıktan sonra yerleşemedikleri liselerden sonra tercih etmiş olmak için seçim

	yapıyorlar.
11	Yapıldığını düşünmüyorum. Yapılsa da herkes üniversite okumak istiyor. Meslek liselerine tercih etmiyorlar.
12	Rehberliğin yapıldığını düşünüyorum

Tablo 4.1.3. incelendiğinde katılımcı okul müdürlerine göre ortaöğretime yerleştirme sürecinde öğrencilere akademik liselerle bağlantılı mesleklere olduğu kadar, meslek liseleri ile ilgili alanlar konusunda da yeterli rehberlik ve danışmanlık yapılmıyor ya da olumsuz yönde yapıldığı düşünülüyor. Son çare olarak meslek lisesine gidebilirsın anlayışının var olduğu, öğrencilere meslek liselerine geçişte yeterli bilgi verilmediği, akademik kaygılarla meslek liselerinin tercih edilmediği ve bu nedenle kontenjanlarının 1/3'ü dolulukla varlığını sürdürüyor alanlar boş kaldığından kapatıldığı, bu okulları tercih eden öğrencilerin de çoğu yerleşemedikleri liselerden sonra tercih etmiş olmak için seçim yaptıkları yargısına ulaşılmıştır.

4.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi “Meslek liselerine belli alanların dışında (Sağlık meslek ve kız meslek liseleri gibi) tercih ve yerleşme sürecin de cinsiyet ayrımının etkisi var mıdır?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap verebilmek amacıyla toplanan veriler analiz edilerek Tablo 4.1.4’te gösterilen bulgular elde edilmiştir.

Tablo 4.1.4.

	Meslek liselerine belli alanların dışında (Sağlık meslek ve kız Adı/Rumuz meslek liseleri gibi) tercih ve yerleşme sürecin de cinsiyet ayrımının etkisi var mıdır?
1	Sağlık meslek ve Kız Meslekler hariç yoktur. Sadece Endüstri meslek liselerine kız öğrenci pek gönderilmek istenmediğini düşünüyorum.
2	Olduğunu sanmıyorum, Çünkü meslek lisesi öğrencilerin en son tercihi yani zorunluluk gibi.
3	Cinsiyet ayrımının etkisi vardır. Meslek lisesindeki alan ve dalların birçoğunun kız öğrenciler için uygun olmadığı düşünülerek tercih edilmemektedir.

- 4 Eskiden bazı branşlar için erkek öğrenciler tercih edilirken, günümüzde hemen hemen her branşa hem erkek hem de kız öğrenciler aynı oranda tercih edilmektedir.
- 5 Günümüzde cinsiyet ayrımı o kadarda ön planda olmamakla birlikte alanların özelliğine göre fiziksel yapıya uygun yada uygun olmayan meslekler ayrımı bulunmaktadır.
- 6 Sağlık meslek ve Kız Meslekler hariç yoktur. Sadece Endüstri meslek liselerine kız öğrenci pek gönderilmek istenmediğini düşünüyorum.
- 7 Evet
- 8 Olduğunu düşünüyorum. Endüstri meslek liselerine erkekler gider gibi.
- 9 Hayır.
- 10 Evet. Cinsiyet ayrımı meslek liselerinin bazı bölümleri için etkilidir. Kesinlikle var. Endüstri meslek liselerine erkekler tercih ederken büro yönetimi bölümünü kızlar tercih ediyor.
- 11 Evet
- 12 Evet. Meslek liselerine yerleşimde cinsiyet ayrımını toplum kendisi belirlemektedir.

Tablo 4.1.4. incelendiğinde meslek liselerine belli alanların dışında tercih ve yerleşme sürecin de cinsiyet ayrımının etkisine katılımcı okul müdürlerinin çoğu “Yoktur” şeklinde görüş bildirdikleri; meslek lisesi, öğrencilerin en son tercihi yani zorunluluk, bazı branşlar için erkek öğrenciler tercih edilirken, günümüzde hemen hemen her branşa hem erkek hem de kız öğrenciler aynı oranda tercih edilmekte, cinsiyet ayrımından ziyade fiziksel yapıya uygun ya da uygun olmayan meslekler ayrımı bulunduğu ifade edilmiştir.

Bazı okul müdürleri ise “var olduğunu” düşündükleri; endüstri meslek liselerine kız öğrenci pek gönderilmek istenmediği, meslek lisesindeki alan ve dalların birçoğunun kız öğrenciler için uygun olmadığı düşünülerek tercih edilmediği, endüstri meslek liselerine erkekler gider yargısının olduğu, meslek liselerinin bazı bölümleri için etkili olduğu, endüstri meslek liselerine erkekler tercih ederken büro yönetimi bölümünü kızların tercih ettiği, meslek liselerine yerleşimde cinsiyet ayrımını toplumun yaptığı ifade edilmiştir.

Dolayısıyla okul müdürlerinin bu konuda görüş ayrılığı yaşadığı söylenebilir.

4.1.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemi “Zorunlu eğitimin 4+4+4=12 yıla çıkarılmasının meslek liselerine tercih ve yerleştirme sürecine etkisi ne olmuştur?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap verebilmek amacıyla toplanan veriler analiz edilerek Tablo 4.1.5’te gösterilen bulgular elde edilmiştir.

Tablo 4.1.5.

Adı/Rumuz	Zorunlu eğitimin 4+4+4=12 yıla çıkarılmasının meslek liselerine tercih ve yerleştirme sürecine etkisi ne olmuştur?
1	Olumlu oldu. Tercih edilme oranı arttı.
2	Oldu, çünkü açıkta kalma korkusu ile tercih edilmeye başlandı.
3	Zorunlu eğitimin 4+4+4 olması meslek lisesine tercihte ve yerleştirmede etkisi olmuştur. Okula gelen öğrenci seviyesinin olduğu eğitim zorunlu olduğu için gelen öğrenci akademik başarı olarak çok kötü düzeydedir.
4	Zorunlu eğitimin süresinin artması meslek liselerine talebi olumlu yönde etkilemiştir.
5	Sistemde her şey açık ve seçik tarif edilememiş mevzuat yetersiz kalmıştır. Halen 3308 sayılı yasaya tabi eski çıraklık listemi çok geç bir yere oturtuldu. Sınav ve yerleştirme sistemi yetersizliklerle dolu sonuç olarak mesleki eğitime zarar vermiştir.
6	Olumlu oldu.
7	Öğrenciler öncelikle Anadolu liselerini tercih etmektedirler. Sonra da meslek liselerini.
8	Herhangi bir etkisinin olmadığını düşünüyorum.
9	Olumlu olduğunu düşünüyorum. Çünkü meslek lisesini düşünen veliler ve mesleğe yatkın öğrencilerimiz için hızla yatılı ve pansiyonlu okullar yapılmakta ve devlet güvencesinde öğrencilerimizin öğrenimlerine devam etmeleri sağlanmaktadır.
10	Olumsuz yönde etkisi olmuştur.
11	Olumsuz etkilemiştir. Önceden meslek liselerine isteyen geliyordu. Şimdi Anadolu liselerine yerleşemeyen öğrenciler geliyor.

Tablo 4.1.5. incelendiğinde zorunlu eğitimin 4+4+4=12 yıla çıkarılmasının meslek liselerine tercih ve yerleştirme sürecine etkisine ilişkin katılımcı okul müdürlerinin görüşleri;

“Çoğunluğunun olumlu oldu şeklinde olduğu ve tercih edilme oranı arttı şeklindedir. Açıkta kalma korkusu ile tercih edilmeye başlandı. Okula gelen öğrenci seviyesi zorunlu olduğu için akademik başarı düzeyinin düşük olduğu, talebi olumlu yönde etkilediği, 3308 sayılı yasanın mesleki eğitimi olumsuz etkilediği, öğrencilerin öncelikle Anadolu liselerini tercih ettiği sonra meslek liselerini tercih ettiği” şeklinde görüş bildirmişlerdir. Ancak katılımcılardan az bir kısmı da “olumsuz yönde etkisi olmuştur, önceden meslek liselerine isteyen geliyordu. Şimdi Anadolu liselerine yerleşemeyen öğrenciler geliyor” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

4.1.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın altıncı alt problemi “Meslek liselerini tercih sürecinde bazı alanlarda yığılma yaşanırken bazı alanlarda kontenjanların yarı yarıya veya tamamen boş kalmasını ve kapatılmasını neyle açıklarsınız?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap verebilmek amacıyla toplanan veriler analiz edilerek Tablo 4.1.6’da gösterilen bulgular elde edilmiştir.

Tablo 4.1.6.

Meslek liselerini tercih sürecinde bazı alanlarda yığılma yaşanırken bazı alanlarda kontenjanların yarı yarıya veya tamamen boş kalmasını ve kapatılmasını neyle açıklarsınız?	
1	Tercih meselesi ve yönlendirme. Bunun yanında iş imkânı, piyasanın ihtiyacı gibi reel sebeplerden ötürü açılmamış (öğretmenim boşa çıkmasın, okulda çok alan gözüksün gibi sebeplerle açılan) alanların nihai sonucu az kontenjan ve kapatılmadır.
2	Gençlerin temiz iş istemeleri, yani masa başı işler.
3	Bilinçsiz tercih ve çevrenin etkisiyle tercih yapmak. Ekonomik nedenlerden kaynaklı olabilir. İş bulma ümidi etkili olmaktadır. Ya da

sadece duyum, adı güzel diye gelen bile var.

- 4 Bu durum sektörde kolaylıkla, iyi ücrete kısa zamanda iş bulabilmekle alakalıdır.
- 5 Herkes çocuğunu beyaz yakalı görmek istiyor kirli paslı yağlı işleri çocuklarına yakıştıramıyor. En iyi bildikleri bilişim alanı en çok yığılma bu alanda.
- 6 Tercih meselesi ve yönlendirme ve iş imkânı.
- 7 İstihdama göre iş imkânı hangi alanda daha çok ise ona yöneliyorlar.
- 8 Masa başı ve rahat çalışma isteğinde olan veli ve öğrenci bakış açısıyla açıklanabilir
- 9 İmaj olarak bazı bölümlerin yanlış anlatılmasından ve iş imkânlarından kaynaklandığını düşünüyorum.
- 10 Tamamen bilinçsiz tercih ve yerleştirmeye ayrıca o anki şartlarında etkili olduğunu söyleyebiliriz.
- 11 Mesleğin toplumsal algısı. Kimse tamirhanede motor ustası olmak istemiyor. Masa başı çalışmak istiyor.
- 12 Seçim yaparken veli ve öğrencinin sanayi ile beraber hareket edememesine bağlıyorum.

Tablo 4.1.6 incelendiğinde meslek liselerini tercih sürecinde bazı alanlarda yığılma yaşanırken bazı alanlarda kontenjanların yarı yarıya veya tamamen boş kalmasını ve kapatılmasına ilişkin katılımcı okul müdürlerce; “tercih meselesi, yönlendirme, iş imkânı, piyasanın ihtiyacı gibi reel sebeplerden ötürü açılmamış (öğretmenim boşa çıkmasın, okulda çok alan gözüksün gibi sebeplerle açılan) alanların olması, gençlerin temiz iş istemeleri (masa başı işler), bilinçsiz tercih ve çevrenin etkisi, sektörde kolaylıkla, iyi ücrete kısa zamanda iş bulabilme, velilerin çocuğunu beyaz yakalı görmek istemesi kirli paslı yağlı işleri çocuklarına yakıştıramaması, bilişim alanı en çok tercih edilmesi, imaj olarak bazı bölümlerin yanlış anlatılmasından ve iş imkânları, mesleğin toplumsal algısı, seçim yaparken veli ve öğrencinin sanayi ile beraber hareket edememesi” gibi sebeplerin ileri sürüldüğü görülmüştür.

4.1.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın yedinci alt problemi “Sizce meslek liseleri başarı seviyesi düşük eğitim alt yapısı eksik öğrencilerin rehabilite edilip, eğitimini sürdürebilecekleri ve topluma kazandırılacakları son çare kurumları mıdır?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap verebilmek amacıyla toplanan veriler analiz edilerek Tablo 4.1.7’de gösterilen bulgular elde edilmiştir.

Tablo 4.1.7.

Adı/Rumuz	Sizce meslek liseleri başarı seviyesi düşük eğitim alt yapısı eksik öğrencilerin rehabilite edilip, eğitimini sürdürebilecekleri ve topluma kazandırılacakları son çare kurumları mıdır?
1	Hayır daha Mesleki açık lise ve Çıraklık eğitimleri son çare kurumlarıdır.
2	Hayır. Mesleki eğitim merkezlerine yönlendirilip iş sahibi olmaları sağlanmalı
3	Son çare gibi görülse de öyle değildir. Meslek lisesine giden öğrenci düzeyi yükselirse bu konunun okullardan kaynaklanmadığı görülecektir. Meslek liseleri müfredatı aynı olmaktadır. Buda bizim okullarımızda ki eğitim seviyesini etkilemektedir.
4	Bu görüşe kesinlikle katılmıyorum. Meslek liseleri hem sosyal hayata hem çalışma hayatına nitelikli eleman yetiştirir.
5	Şu an için hayır. Ama düzenleme ile olabilir.
6	Hayır.
7	Hayır. Meslek liselerinin asıl amacı sektöre eleman yetiştirmektedir. Burada düşük seviyeli ya da yüksek seviyeli ayrımı olmamalıdır.
8	Bu şekildeki bakış açısının meslek liselerinin önünde en ciddi engellerden birisi olduğunu düşünüyorum. Meslek liseleri rehabilite merkezleri değil, iş erbabı yetiştirme kurumları olarak görülmelidir.
9	Kesinlikle katılmıyorum. Ama bazı sıkıntılar imaj zedelenmesi oluşturdu.
10	Son çare kurumlardır ve gereksiz derslerle öğrencilerin önu kesilmektedir.

- 11 Asla böyle olmamalı. Aksine idealleri olan başarılı öğrencilerin okuduğu okullar olmalı.
- 12 Maalesef en başarısızların tercih ettiği durumlara dönmüştür. Bunun önüne geçilmesi lazım

Tablo 4.1.7. incelendiğinde meslek liseleri başarı seviyesi düşük eğitim alt yapısı eksik öğrencilerin rehabilite edilip, eğitimini sürdürebilecekleri ve topluma kazandırılacakları son çare kurumları yargısına okul müdürlerinden 1’i hariç diğerleri katılmamakta olduğu ve “mesleki açık lise ve çıraklık eğitimleri son çare kurumları olarak görüldüğü, mesleki eğitim merkezlerinin sosyal ve iş hayatında söz sahibi bireyler yetiştirdiği ve bu bakış açısının sorunlu olduğu, meslek liselerinin rehabilite merkezi iş erbabı yetiştirme kurumları olarak görülmesinin gerektiğini, meslek liselerinde imaj zedelenmesi yaşandığını ve düzeltilmesi gerektiğini, meslek liselerinin idealleri olan başarılı öğrencilerin okuduğu okullar olması için acilen tedbirlerin alınması gerektiği ifade edilmiştir. Bu bakış açısıyla okul müdürlerinin idealizmi kaybetmediği söylenebilir.

4.1.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın sekizinci alt problemi “Meslek liselerinde verilen yabancı dil eğitimi yeterli midir? Bu okullarda zorunlu mesleki yabancı dil eğitimi ihtiyaç mıdır?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap verebilmek amacıyla toplanan veriler analiz edilerek Tablo 4.1.8’de gösterilen bulgular elde edilmiştir.

Tablo 4.1.8.

Adı/Rumuz	Meslek liselerinde verilen yabancı dil eğitimi yeterli midir? Bu okullarda zorunlu mesleki yabancı dil eğitimi ihtiyaç mıdır?
1	Yabancı dil dersi haftalık ders sayısı saati yeterlidir. Mesleki yabancı dilin ihtiyaç olduğunu düşünüyorum.
2	Hayır, yeterli değil. Mesleki yabancı dil daha faydalı olur.
3	Yabancı dil eğitimi mesleğe yönelik yapılmalıdır. Mesleki yabancı dil eğitimi ihtiyaçtır.
4	Yabancı dil eğitimi yetersizdir. Hem meslek liselerinde hem de diğer liselerde yabancı dil eğitimi tam donanımlı olarak verilmelidir.

5	Bazı alanlarda ihtiyaç var.
6	Evet
7	Aslında yeterlidir. Ancak öğrenci öğrenmek istemiyor.
8	Yeterli olmadığını düşünüyorum. Kesinlikle ihtiyaç olduğunu düşünüyorum.
9	Yeterli olduğunu düşünüyorum. Mesleki yabancı dil her alanda gerekli bence.
10	Yabancı dil yeterli değildir. Mesleki yabancı dile ihtiyaç vardır.
11	Yeterli olduğunu düşünmüyorum. Zaten ilgi de yok maalesef
12	Ders saati itibari ile yeterlidir. Zorunlu mesleki yabancı dil olması gerekir.

Tablo 4.1.8. incelendiğinde meslek liselerinde verilen yabancı dil eğitimi yeterli olup olmadığı ve zorunlu mesleki yabancı dil eğitimine ihtiyaç duyulup/duyulmadığına ilişkin okul müdürlerinin görüşlerinin;

“Yabancı dil dersi haftalık ders sayısı saati yeterlidir. Mesleki yabancı dilin ihtiyaç olduğunu düşünüyorum, Hayır, yeterli değil, Mesleki yabancı dil daha faydalı olur, Yabancı dil eğitimi mesleğe yönelik yapılmalıdır ve Mesleki yabancı dil eğitimi ihtiyaçtır, Yabancı dil eğitimi yetersizdir, hem meslek liselerinde hem de diğer liselerde yabancı dil eğitimi tam donanımlı olarak verilmelidir, bazı alanlarda ihtiyaç var, aslında yeterlidir, ancak öğrenci öğrenmek istemiyor, yeterli olmadığını düşünüyorum, kesinlikle ihtiyaç olduğunu düşünüyorum, yeterli olduğunu düşünüyorum, mesleki yabancı dil her alanda gerekli, yabancı dil yeterli değildir, mesleki yabancı dile ihtiyaç var, yeterli olduğunu düşünmüyorum ancak ilgi de yok, ders saati itibari ile yeterlidir ve zorunlu mesleki yabancı dil olması gerekir” şeklinde görüş bildirdikleri görülmüştür. Buradan hareketle hem yabancı dil hem de mesleki yabancı dil eğitimi için ihtiyaç olduğu söylenebilir.

4.1.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dokuzuncu alt problemi “Sizce meslek liselerine kayıtlarda yaşanan öğrenci sayısı ve başarı seviyesi açısından düşüşlerin nedenleri nelerdir?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap verebilmek amacıyla toplanan veriler analiz edilerek Tablo 4.1.9’da gösterilen bulgular elde edilmiştir.

Tablo 4.1.9.

Adı/Rumuz	Sizce meslek liselerine kayıtlarda yaşanan öğrenci sayısı ve başarı seviyesi açısından düşüşlerin nedenleri nelerdir?
1	Aile sorunları, öğrencilerin çokluğu, meslek liselerinin Anadolu Liseleri statüsünde düşünülmesi nedeniyle kültür ders saatlerinin artması ve günde 9 saate varan eğitim sistemi meslek lisesinden soğumaya sebep olmaktadır. Ailelerin meslek liselerine olan olumsuz inanç ve tutumları
2	Velilerin akademik kariyer istemeleri. Kendi yaşadıkları zorlukları çocukları için istememeleri.
3	Katsayı uygulanmasından dolayı kaynaklanmaktadır. Siyasi kararların etkisi devam ettiğinden dolayı okulların imajının düzeltilmesi zaman alacaktır.
4	Öğrencilerin yeteneklerine göre değil puan usulü okullara yetiştirilmesinden dolayı, en düşük puanlı öğrenciler bu okullara gelmektedir.
5	Eleğin içinde kalan en son ürün meslek lisesine gelen ürün diğer liselere gitmesi mümkün olmayan başaramayan yetersiz kesim. Başarıdan söz etmek mümkün değil.
6	Velilerin akademik başarı istemeleri
7	İnsanların meslek liselerine bakış açısı
8	Genel kanaatin, meslek liselerine ilişkin olumsuz tutumları. Meslek lisesi mezunlarının kendi alanlarında bile bir işe girdiklerinde pozitif herhangi bir kazanımla karşılaşmaması.
9	Anadolu liselerinin çok fazla olması, Meslek liselerinin itibarının düşürülmesi ve hiç bir yer olmadı bari meslek okusun algısının yaygın olması
10	Meslek liselerine giden öğrencilerin son tercih veya yerleşemeyen öğrencilerden oluşması, okumakta güçlük çeken ve başarı oranı düşük öğrencilerin mesleki yönlendirmelerin yapılması gerekirken bu okullara gelmeleri
11	Anadolu liselerinin kontenjanlarının artırılmış olması.
12	Farklı noktalarda açılan okul sayısının fazla olması, tüm velilerin

önceliği fen lisesi, sosyal liseler ve son çare olarak gördükleri bu okullar başarısız öğrencilere kalmaktadır.

Tablo 4.1.9. incelendiğinde meslek liselerine kayıtlarda yaşanan öğrenci sayısı ve başarı seviyesi açısından düşüşlerin nedenleri olarak okul müdürlerinin görüşlerinin;

“Aile sorunları, öğrencilerin çokluğu, meslek liselerinin Anadolu Liseleri statüsünde düşünülmesi nedeniyle kültür ders saatlerinin artması ve günde 9 saate varan eğitim sistemi meslek lisesinden soğumaya sebep olması, ailelerin meslek liselerine karşı olumsuz inanç ve tutumları, velilerin öğrencileri için akademik kariyer istemeleri, katsayı uygulanmasından kaynaklanan sorunlar, öğrencilerin yeteneklerine göre değil de puana göre yerleştirilmesi ve düşük puanlı öğrencilerin meslek liselerine yerleşmesi, meslek lisesi mezunlarının kendi alanlarında bile bir işe girdiklerinde pozitif herhangi bir kazanımla karşılaşmaması, Anadolu liselerinin ve kontenjanlarının fazla olması, Meslek liselerinin itibarının düşürülmesi” şeklinde ifade edilmiştir. Bunca olumsuz durum ve şarta bağlı olarak öğrenci sayısı ve başarı düşüşü olağan görülmektedir.

4.1.10. Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın onuncu alt problemi “Meslek liselerine yönelik toplumsal algı (imaj) bu okullara kayıt başvurusunda etkili midir?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap verebilmek amacıyla toplanan veriler analiz edilerek Tablo 4.1.10’de gösterilen bulgular elde edilmiştir.

Tablo 4.1.10.

Adı/Rumuz	Meslek liselerine yönelik toplumsal algı (imaj) bu okullara kayıt başvurusunda etkili midir?
1	Çok etkilidir. Medyadan da izlediğimiz üzere birçok olumsuz vaka meslek lisesi okul türlerinden çıkmaktadır. Bunları gören veliler tabii ki olumsuz etkileniyor.
2	Etkilidir. Çünkü bu okullarda akademik kariyer yapılamayacağı algısı yaratılıyor.
3	Kesinlikle etkilidir. Toplumun çoğunluğu Fen Lisesi, Anadolu lisesi vb. okullara imkânı olanlar özel okullara giderken kötü düzeyde ve

	istenmeyen öğrencilerin bu okullara geldiği düşünülmektedir.
4	Kesinlikle etkisi olduğunu düşünüyorum. Toplumda söylentilerden etkilenme oranı yüksektir. Ön yargılarla hareket etme toplumda çok fazladır.
5	Haddinden fazla.
6	Çok etkilidir. Medyadan da izlediğimiz üzere birçok olumsuz vaka meslek lisesi okul türlerinden çıkmaktadır. Bunları gören veliler tabii ki olumsuz etkileniyor.
7	Evet, meslek lise son çare dışında olduğu için
8	Evet etkilidir.
9	Kesinlikle etkilidir. Yukarıda da belirttiğim gibi imajın geri kazanılması şarttır.
10	Evet etkilidir.
11	Kesinlikle evet. Meslek liselerinin imajı kötü. Bunu iyileştirmek lazım.
12	Çok etkilidir.

Tablo 4.1.10 incelendiğinde Meslek liselerine yönelik toplumsal algı (imaj) bu okullara kayıt başvurusunda etkili olup/olmadığına ilişkin okul müdürlerinin görüşleri;

Katılımcıların tamamı çok etkili olduğunu belirtmektedir. Medyadan da izlediğimiz üzere birçok olumsuz vaka meslek lisesi okul türlerinden çıkmaktadır. Bunları gören velilerin olumsuz etkilendiği, bu okullarda akademik kariyer yapılamayacağı algısı yaratıldığı, toplumda söylentilerden etkilenme ve ön yargı oranının yüksek olduğu ve meslek liselerinin imajının iyileştirilmesi için tedbirlerin alınması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Meslek liselerinin imajının düzeltilmesi halinde bu okullara kayıt yaptıran öğrenci sayısının artacağı, nitelikli öğrencilerin tercih edeceği düşünülmektedir.

4.1.11. On Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın on birinci alt problemi “Veli ve öğrenci gözünden meslek liselerinin tercih edilmeme nedenlerine ilişkin tespitleriniz nelerdir?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap verebilmek amacıyla toplanan veriler analiz edilerek Tablo 4.1.11’de gösterilen bulgular elde edilmiştir.

Tablo 4.2.11.

Adı/Rumuz	Veli ve öğrenci gözünden meslek liselerinin tercih edilmeme nedenlerine ilişkin tespitleriniz nelerdir?
1	Kötü imaj, Meslek Liselerindeki meslekleri küçük görme ve Öğrenci gözüyle meslek lisesinden bir şey olmaz anlayışı.
2	Bireylerin kendilerini, anne babaların ise çocuklarını yeterince tanımamaları.
3	Üniversiteye gitme isteği, özel okullardaki okuma kolaylığı, mesleki eğitimdeki öğrenci düzeyinin düşük düzeyde olduğunun düşünülmesi.
4	Yanlış ve eksik bilgilendirmelerden dolayı hem öğrenci hem de veli bu okulları tercih etmemektedir. Yanlış ve eksik bilgilendirmelerden dolayı hem öğrenci hem de veli bu okulları tercih etmemektedir.
5	Veli her türlü olumsuzluğun yaşandığı bir okul türü olarak görüyor. Çocuğunu göndermek istemiyor
6	Kötü imaj
7	İyi yönlendirme yapılmaması
8	Başarısızlık algısı, Genel manada meslek liselerinin olumsuzluklarla beraber anılması
9	İmaj zedelenmesi toplumsal algının yanlış anlatılması, üniversite sınavlarında ek getirisinin olmaması, 11. ve 12. Sınıflarda kültür derslerinin yetersiz olması
10	Meslek liselerinin dönem olarak zayıf olmaları.
11	Her veli çocuğunu masa başında görmek istiyor. Kolay para kazansın istiyor.
12	Gelecek kaygısı, kariyer ve para

Tablo 4.1.11 incelendiğinde Veli ve öğrenci gözünden meslek liselerinin tercih edilmeme nedenlerine ilişkin okul müdürlerinin görüşleri; kötü imaj, meslek liselerindeki meslekleri küçük görme ve öğrenci gözüyle meslek lisesinden bir şey olmaz anlayışı, bireylerin kendilerini, anne babaların ise çocuklarını yeterince tanımamaları, üniversiteye gitme isteği, özel okullardaki okuma kolaylığı, mesleki eğitimdeki öğrenci düzeyinin düşük düzeyde olduğunun düşünülmesi, yanlış ve eksik bilgilendirme, her türlü olumsuzluğun yaşandığı okul türü olarak görülmesi, iyi yönlendirme yapılmaması, başarısızlık algısı, genel manada meslek liselerinin olumsuzluklarla beraber anılması,

üniversite sınavlarında ek getirisinin olmaması, 11. ve 12. Sınıflarda kültür derslerinin yetersiz olması, velilerin çocuğunu masa başında görme ve kolay para kazanmasını istemesi ve gelecek kaygısı, kariyer ve para düşüncesi gibi nedenler olduğu ifade edilmiştir. Yukarıda sayılan olumsuzlukların ortadan kaldırılmasıyla sorunların aşılabileceği düşünülmektedir.

4.1.12. On İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın on ikinci alt problemi “Meslek lisesi mezunlarının iş hayatına atılma sürecinde yaşadığı istihdam sorunları meslek liselerine tercihlerde etkili midir?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap verebilmek amacıyla toplanan veriler analiz edilerek Tablo 4.1.12’de gösterilen bulgular elde edilmiştir.

Tablo 4.2.12.

Adı/Rumuz	Meslek lisesi mezunlarının iş hayatına atılma sürecinde yaşadığı istihdam sorunları meslek liselerine tercihlerde etkili midir?
1	Etkilidir. Meslek lisesinin bir meslek sahibi yaptığına inanmamaktadırlar
2	İstihdam sorunu aslında yok, öğrenci mezun olduğu alanı tercih etmek istemiyor, bu yüzden sıkıntı varmış gibi algılanıyor
3	Etkilidir. Mezun olduğunda kısa yoldan iş sahibi olma isteği olanlar çoktur. Bu durum gelir düzeyi düşük aileler tarafından okulların çok tercih aldığını göstermektedir.
4	Doğrudan etkilidir. Mezun olunca herkes yüksek ücretle, sosyal haklara sahip bir iş bekler.
5	Bugün sanayici eleman arıyor. Buralardan mezun olan nitelik yönünden çok yetersiz ama buna rağmen yinede meslek lisesi mezunu istiyor sanayici. Özetle iş hayatının beklentilerine çare olan bu okullara olan ilgi ile bir bağ yok.
6	Etkilidir.
7	Evet, alan dal seçiminde dahi bu önemli.
8	Evet etkilidir. İş dünyası meslek lisesi mezunuyla diğer lise mezunlarını aynı kategoride değerlendiriyor

9	Evet. Meslek lisesi mezununun iş bulma veya işsiz kalma durumu diğerlerinin yani Anadolu lisesi yada üniversite mezunlarına göre daha kolay iş bulabilir.
10	Evet
11	Evet
12	Tabi ki etkilidir, öğrencilerin piyasa isteğine uygun olarak teorik ve pratik anlamda görülmektedir.

Tablo 4.1.12 incelendiğinde meslek Lisesi mezunlarının iş hayatına atılma sürecinde yaşadığı istihdam sorunları meslek liselerine tercihlerde etkili olup/olmadığına ilişkin okul müdürlerinin görüşleri;

Tamamının etkili olduğuna dair görüş birliği içinde oldukları, meslek lisesinin meslek sahibi yaptığını inanıldığı, istihdam sorununun olmadığı, mezun olduğunda kısa yoldan iş sahibi olunabildiği bu nedenle gelir düzeyi düşük aileler tarafından tercih edildiği, yüksek ücretle, sosyal haklara sahip bir iş sahibi olunabildiği, meslek lisesi mezununun iş bulmasının Anadolu lisesi ya da üniversite mezunlarına göre daha kolay olduğu yargısına ulaşılmıştır.

4.1.13. On Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın on üçüncü alt problemi “Meslek liselerine bundan 25 -30 yıl öncesine kadar yüksek talep varken bu gün görece olarak değersizleşmesine etki eden faktörler nelerdir?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap verebilmek amacıyla toplanan veriler analiz edilerek Tablo 4.1.13’te gösterilen bulgular elde edilmiştir.

Tablo 4.2.13.

Meslek liselerine bundan 25 -30 yıl öncesine kadar yüksek talep varken bugün görece olarak değersizleşmesine etki eden faktörler nelerdir?	
1	Teog sınav sisteminden kaynaklanmaktadır. Tercih edilmediğinden puanı düşmekte kaliteli öğrenci girişi azalmakta ve sonuçta değersizleşmektedir.
2	Çünkü bu okullara emek olmadan giriliyor.
3	Siyasi nedenler ve okulların toplum gözünde değersiz görülmesi.

- 4 O zamanlar az sayıda okula seçilerek; sınav, mülakat ile öğrenci alınıyordu. Hazırlık yabancı dille okutuluyordu. Meslek liselerinin alanını ifade eden adı vardı. Şimdi hepsi tek alt adı altında toplandı. Hazırlık kalktı. Derslerin içeriği daraltıldı.
- 5 Başta siyasi etkenler en büyük darbeyi vurdu. Akademik eğitime odaklandık. Zeka kavramları hiç göz önüne alınmadı at başı bir yarışa sokulduk öğretmen neti düşük olanı sınıfta sayıya bile olmadı yok saydı.
- 6 Teog sınav sisteminden kaynaklanmaktadır.
- 7 Üniversite kazanamama korkusu, ancak şunu da bilmek gerekir. Öncelik sektöre eleman yetiştirmektir.
- 8 Toplumun meslek liselerine bakış açısındaki değişimler.
- 9 1997 yılındaki yaşanan istenmeyen hadisenin ürünü olarak en büyük sıkıntıyı meslek liseleri ve meslek lisesi mezunları çekmiştir.
- 10 Zorunlu eğitimidir. 5. sınıftan sonra okuyabilecek öğrenciler devam ediyor okuyamayacak öğrenciler sanayide çırak, kalfa usta oluyordu. Meslek sahibi oluyordu.
- 11 Sınav sistemi
- 12 Etki eden en önemli haklar 28 Şubat süreci ardından yaşanan katsayı problemidir. Bu sebepten birçok öğrenci meslek liselerini tercih etmemiş eden öğrenciler ise birçok sorunla karşılaşmıştır. Günümüzde bu problem bulunmasına rağmen etkileri hâlâ devam etmekte, insanların gözünde itibar hâlâ yerine gelmemektedir.

Tablo 4.1.13 incelendiğinde Meslek liselerine bundan 25 -30 yıl öncesine kadar yüksek talep varken bugün görece olarak değersizleşmesine etki eden faktörlere ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri; “TEOG sınav sistemi, bu okullara emek olmadan girilmesi, siyasi nedenler, okulların toplum gözünde değersizleşmesi, niteliğin ve öğrenci kabulün şartlarının değişmesi, eğitim sisteminden kaynaklanan nedenler, üniversite kazanamama korkusu, toplumun meslek liselerine bakış açısındaki değişimler, 1997 yılındaki yaşanan ve istenmeyen 28 Şubat hadisesi, zorunlu eğitim, sınav sistemi, 28 Şubat süreci ardından yaşanan katsayı problemi ve itibar kaybı” şeklinde ifade edilmiştir. Bahsedilen konularla ilgili çalışmalar yapılması ve bu sorunların ortadan kaldırılması halinde telafi edilebilir ve olumlu sonuçlar alınabilir.

4.1.14. On Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın on dördüncü alt problemi “Meslek liselerinden üniversiteye geçiş sürecinde yaşanan sorunların meslek liselerine tercih sürecine etkisi var mıdır?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap verebilmek amacıyla toplanan veriler analiz edilerek Tablo 4.1.14’te gösterilen bulgular elde edilmiştir.

Tablo 4.2.14.

Adı/Rumuz	Meslek liselerinden üniversiteye geçiş sürecinde yaşanan sorunların meslek liselerine tercih sürecine etkisi var mıdır?
1	Vardır. Çoğu veli haklı olarak öğrencisinin üniversite eğitimi almasını istemekte ve meslek lisesinden üniversite kazanmanın zor olduğunu düşünmektedir.
2	Yok.
3	Kesinlikle etkili olduğunu düşünüyorum. Üniversitedeki kat sayı adaletsizliği ve ek puanı kalkması tercih sürecinde etkilidir.
4	Çok fazla etkisi olduğunu düşünmüyorum. Ama meslek lisesi öğrencilerine kendi alanlarında çok ek puan ve kontenjan sağlanmalıdır.
5	Bu okullarda verilen eğitim öğretimin gereklerini yerine getirecek öğrenci gelmiyor. Yükseköğrenim hedefi olan öğrencilerin bu okullara gelmesini beklemek abesle iştigaldir.
6	Vardır.
7	Evet, akademik eğitim donanım korkusu her zaman vardır.
8	Evet vardır. MTOK un yaygınlaştırılması gerekir.
9	Kesinlikle vardır. Bu imajdan kurtulmanın yolu olarak ta en kısa sürede Meslek Lisesi mezunlarına iş imkânı ve işyeri açma imkanı verilerek eski popülaritesinin kazandırılması şarttır.
10	Evet, etkisi vardır.
11	Evet
12	Öğrenci velileri ilk olarak yükseköğrenime gitmeleri sağlayacak okulları tercih etmektedir.

Tablo 4.1.14 incelendiğinde Meslek liselerinden üniversiteye geçiş sürecinde yaşanan sorunların meslek liselerine tercih sürecine etkisine ilişkin okul müdürlerinin

görüşlerine bakıldığında; katılımcı okul müdürlerinin çoğunun görüşünün etkisinin olduğu yönündedir. “Vardır çünkü çoğu veli haklı olarak öğrencisinin üniversite eğitimi almasını istemekte ve meslek lisesinden üniversite kazanmanın zor olduğunu düşünmektedir. Üniversite sınavındaki kat sayı adaletsizliği ve ek puanı kalkması tercih sürecinde etkilidir. Ayrıca yükseköğrenim görecek düzeyde ve nitelikte öğrenci gelmediği belirtilmekte, ek puan, kontenjan gibi ayrıcalıklar, meslek lisesi mezunlarına iş imkânı ve işyeri açma imkânı verilerek eski popüleritesinin kazandırılması gerekliliğini” ifade etmişlerdir.

4.1.15. On Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın on beşinci alt problemi “Meslek liselerine tercihlerin nicelik ve nitelik olarak arttırılması için sizce yerel ve ulusal düzeyde yapılabilecek çalışmalar ve alınabilecek tedbirler nelerdir?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap verebilmek amacıyla toplanan veriler analiz edilerek Tablo 4.1. 15.’te gösterilen bulgular elde edilmiştir.

Tablo 4.2.15.

	Meslek liselerine tercihlerin nicelik ve nitelik olarak arttırılması için
Adı/Rumuz	sizce yerel ve ulusal düzeyde yapılabilecek çalışmalar ve alınabilecek tedbirler nelerdir?
1	<p>Yerel yönetimler ilgili diğer birimlerle çalışıp kendi bölgelerinde hangi meslekten istihdam açığı olduğu bilerek meslek lisesi veya alanları açmalılar. İhtiyacı olan şeye rağbet olur, mantığıyla hareket edilmelidir. O bölgedeki toplumun, ekonomin ihtiyacı olan meslek lisesi açılmalı</p> <p>Meslek liseleriyle alakalı olan 2 veya 4 yıllık üniversitenin bölümlerine giriş sadece ilgili meslek liseli öğrencilere açık olmalı, diğer Anadolu liseli öğrencilerle meslek liseli öğrenciler aynı kulvarda yarıştırmamalıdır. O bölüme Anadolu liseli öğrenci çoğu zaman sadece açıkta kalmamak için tercih yaparken meslek lisenin belki de tek gidebileceği yer orası olduğu unutulmamalıdır.</p> <p>Piyasada çalışan ara (aranan) elaman çalışma koşulları devlet tarafından da kontrol edilmeli ekonomik açıdan iyileştirme yapılmalı ara elemanlığı da cazip hale getirilmelidir.</p>

	Meslek Lisesinden mezun olan öğrenciye alanında meslek olma kolaylaştırılmalı, birkaç kursa giderek işletme açabilme durumları kaldırılmalı. O meslek için ilgili meslek lisesi mezun olma şartı getirilerek Meslek Lisesinin işlevliği arttırılmalı
2	Meslek liselerine eskiden olduğu gibi sınavla öğrenci alınması gerekir.
3	STK ve Meslek odaları ortak projeler hazırlamalı
	Meslek liseleri için hazırlık İngilizce yada yabancı dilde okutulmalıdır.
4	Öğrenciler hazırlık eğitiminden sonra ilgi ve yeteneklerine göre yönlendirilmelidir. Staj kaliteli işletmelerde yapılmalıdır. Meslek liselerinde eğitim süresi 3 yıl olmalıdır.
	Yasal düzenleme ile Mühendislik alanı uygulamalı ve tasarım mühendisliği olarak iki sınıfa ayrılmalı uygulamalı alanlara meslek lisesi çıkışlılara kontenjan ayrılmalı, tasarım mühendisliği ise her öğrenciye açık olmalıdır.
5	
6	Yerel yönetimler, stk ve odalar organize olmalı ve eşgüdüm içinde hareket etmelidir.
7	Belli alanlarda meslek lisesi belgesi olmayan çalıştırılmamalı. İstihdam garantisi verilmelidir.
8	YGS ve LYS ile meslek lisesi mezunlarına belli bölümlerde ayrı kontenjan ayrılması çözüm olabilir.
	Yerel olarak özel sektörle işbirliği ve aranan elaman yetişmesini sağlamak.
9	Ulusal olarak sınav sistemi ve popüleriteyi görsel ve yazılı basın aracılığıyla geri getirmek.
	Bakanlık ve YÖK tarafından yapılacak düzenlemelerle üniversitelerin meslek bölümlerine gitmek isteyen kişilerin daha önceden bu alanla ilgili eğitim yönlendirilmesi sağlanabilir. Mesela elektrik mühendisi olmak isteyen M.T.A.L’de elektrik, tekstil mühendisi olmak isteyen M.T.A.L’de tekstil alanında eğitim alması sağlanabilir.
10	
11	Sınav sisteminin değişmesi. Eğitim müfredatlarının niteliğinin arttırılması.
12	Müfredatta yenilenmeli, istihdamda önceliğin meslek liselilere verilmesi

---

Tablo 4.1.15 incelendiğinde Meslek liselerine tercihlerin nicelik ve nitelik olarak arttırılması için sizce yerel ve ulusal düzeyde yapılabilecek çalışmalar ve alınabilecek tedbirlerle ilgili okul müdürlerinin görüşleri;

“Yerel yönetimler ilgili diğer birimlerle çalışıp kendi bölgelerinde hangi meslekte istihdam açığı olduğu bilerek meslek lisesi veya alanları açmalılar. İhtiyacı olan şeye rağbet olur, mantığıyla hareket edilmelidir. O bölgedeki toplumun, ekonominin ihtiyacı olan meslek lisesi açılmalıdır. Meslek liseleriyle alakalı olan 2 veya 4 yıllık üniversitenin bölümlerine giriş sadece ilgili meslek liseli öğrencilere açık olmalı, diğer Anadolu liseli öğrencilerle meslek liseli öğrenciler aynı kulvarda yarıştırmamalıdır. O bölüme Anadolu liseli öğrenci çoğu zaman sadece açıkta kalmamak için tercih yaparken meslek lisenin belki de tek gidebileceği yer orası olduğu unutulmamalıdır. Piyasada çalışan ara (aranan) elaman çalışma koşulları devlet tarafından da kontrol edilmeli ekonomik açıdan iyileştirme yapılmalı ara elemanlığı da cazip hale getirilmelidir. Meslek Lisesinden mezun olan öğrenciye alanında meslek olma kolaylaştırılmalı, birkaç kursa giderek işletme açabilme durumları kaldırılmalı. O meslek için ilgili meslek lisesi mezun olma şartı getirilerek Meslek Lisesinin işlevliği arttırılmalıdır. Meslek liselerine eskiden olduğu gibi sınavla öğrenci alınması gerekir. STK ve Meslek odaları ortak projeler hazırlamalıdır. Meslek liseleri için hazırlık İngilizce ya da yabancı dilde okutulmalıdır. Öğrenciler hazırlık eğitiminden sonra ilgi ve yeteneklerine göre yönlendirilmelidir. Staj kaliteli işletmelerde yapılmalıdır. Meslek liselerinde eğitim süresi 3 yıl olmalıdır. Yasal düzenleme ile Mühendislik alanı uygulamalı ve tasarım mühendisliği olarak iki sınıfa ayrılmalı uygulamalı alanlara meslek lisesi çıkışlılara kontenjan ayrılmalı, tasarım mühendisliği ise her öğrenciye açık olmalıdır. Yerel yönetimler, stk ve odalar organize olmalı ve eşgüdüm içinde hareket etmelidir. Belli alanlarda meslek lisesi belgesi olmayan çalıştırılmamalı, istihdam garantisi verilmelidir. YGS ve LYS ile meslek lisesi mezunlarına belli bölümlerde ayrı kontenjan ayrılması çözüm olabilir. Yerel olarak özel sektörle işbirliği ve aranan elaman yetişmesini sağlamak. Ulusal olarak sınav sistemi ve popülariteyi görsel ve yazılı basın aracılığıyla geri getirilmelidir. Bakanlık ve YÖK tarafından yapılacak düzenlemelerle üniversitelerin meslek bölümlerine gitmek isteyen kişilerin daha önceden bu alanla ilgili eğitim yönlendirilmesi sağlanabilir. Mesela elektrik mühendisi olmak isteyen M.T.A.L’de elektrik, tekstil mühendisi olmak isteyen M.T.A.L’de tekstil alanında eğitim alması sağlanabilir. Sınav sisteminin değişmesi ve eğitim müfredatlarının niteliğinin arttırılması gereklidir. Müfredat yenilenmeli, istihdamda önceliğin meslek liselilere verilmesi gerekmektedir” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

4.1.16. On Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın on altıncı alt problemi “Meslek liselerine öğrenci kayıtların da mevcut seçme kriterleri (TEOG) yeterli midir? Değilse sizce kayıt kriter(ler)i ne(ler) ol(abilir)malıdır?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap verebilmek amacıyla toplanan veriler analiz edilerek Tablo 4.1.16’da gösterilen bulgular elde edilmiştir.

Tablo 4.2.16.

	Meslek liselerine öğrenci kayıtların da mevcut seçme kriterleri Adı/Rumuz (TEOG) yeterli midir? Değilse sizce kayıt kriter(ler)i ne(ler) ol(abilir)malıdır?
1	Yeterli Değildir. Meslek Liselerine eskiden olduğu gibi sınavla öğrenci alınmalı
2	Yeterli değil, akademik sınav ile beceri sınavı yapılmalı.
3	Yeterli değildir. Anaokulundan itibaren çocuğun genel yeteneği objektif olarak izlenmelidir.
4	TEOG Meslek liseleri için yeterli olmamalıdır. Alana göre mülakat ve yetenek sınavı yapılmalıdır.
5	Yeterli değildir.
6	Yeterli Değildir. Meslek Liselerine sınavla öğrenci alınmalı
7	Meslek liselerine mülakat olmalı. Yeteneklerine göre yönlendirmeli öğrenciler.
8	Yeterli değildir.
9	(TEOG) Yeterli değil Anadolu liselerinin sayısını azaltmak, Meslek liselerine öğrenci alımı için seçeceği alana göre mülakat ve fiziki sağlık raporu gereklidir.
10	TEOG’un dışında ilde kurulacak komisyonla öğrencilerin düz eğitim alacakları alanlar okul türleriyle ilgili yönlendirme tavsiyesi alınabilir.
11	İlgi, istidat, kabiliyet göz ardı ediliyor. Yeni bir sistem geliştirilmeli.
12	TEOG yeterli değildir, iş güvenliğinin her geçen gün önem arz ettiği ülkemizde sağlık raporu şartı da getirilmelidir.

Tablo 4.1.16 incelendiğinde meslek liselerine öğrenci kayıtların da mevcut seçme kriterleri (teog) yeterli midir? değilse sizce kayıt kriter(ler)i ne(ler) ol(abilir)malıdır

sorunsalına ilişkin okul müdürleri; “yeterli değildir. Meslek liselerine eskiden olduğu gibi sınavla öğrenci alınmalı, yeterli değil, akademik sınav ile beceri sınavı yapılmalı. Yeterli değildir. Anaokulundan itibaren çocuğun genel yeteneği objektif olarak izlenmelidir. Teog meslek liseleri için yeterli olmamalıdır. Alana göre mülakat ve yetenek sınavı yapılmalıdır. Yeterli değildir. Yeterli değildir. Meslek liselerine sınavla öğrenci alınmalı. Meslek liselerine mülakat olmalı. Yeteneklerine göre yönlendirmeli öğrenciler. Yeterli değildir. (Teog) yeterli değil Anadolu liselerinin sayısını azaltmak, meslek liselerine öğrenci alımı için seçeceği alana göre mülakat ve fiziki sağlık raporu gereklidir. Teog’un dışında ilde kurulacak komisyonla öğrencilerin düz eğitim alacakları alanlar okul türleriyle ilgili yönlendirme tavsiyesi alınabilir. İlgi, istidat, kabiliyet göz ardı ediliyor. Yeni bir sistem geliştirilmeli. Teog’la birlikte iş güvenliğinin her geçen gün önem arz ettiği ülkemizde sağlık raporu şartı da getirilmelidir.” şeklinde görüş belirtmişlerdir.

4.1.17. On Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın on yedinci alt problemi “Meslek liseleri için köklü, bilimsel ve rasyonel temellere dayalı iade-i itibar çalışması yapılması gerektiğine inanıyor musunuz? Sizde böyle bir çalışmayı kim veya kimler yapmalı?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap verebilmek amacıyla toplanan veriler analiz edilerek Tablo 4.1.17’de gösterilen bulgular elde edilmiştir.

Tablo 4.2.17.

Meslek liseleri için köklü, bilimsel ve rasyonel temellere dayalı iade-i Adı/Rumuz itibar çalışması yapılması gerektiğine inanıyor musunuz? Sizde böyle bir çalışmayı kim veya kimler yapmalı?	
1	Yapılmalı, Bakanlığımız böyle bir çalışma yapmalı, sadece bina yapmak sadece araç gereç koymak yeterli olmuyor. Bu kurumların işlevselliği arttırılmalı.
2	İnanıyorum. Herkes yapmalı, ebeveynler, eğitimciler, siyasiler
3	İnanıyorum. Bakanlık ve Taşra teşkilatı (ÖSYM)
4	Bu çalışma mutlaka yapılmalı ve hayata geçirilmelidir. Üniversitelerin öğretim görevlileri, sektör temsilcileri ve alanında uzman öğretmenler tarafından bir komisyon bu çalışmayı yapmalıdır.

- 5 Çok geç bile kalındı. Önce Ülke yönetimine sahip irade yasal düzenlemeyi yapacak. Bu düzenlemeler bir kaç kişilik makam sahibi ile değil bizzat sahada sektör ve okulların görüşleri alınarak yapılmalı mahalli çalışmalarla bu iş olmaz.
- 6 Yapılmalı
- 7 Evet, hükümet ve sektör işbirliğine girmeli.
- 8 Evet inanıyorum. Bütün siyasiler ve sanatçılar böyle bir çalışma yapabilirler.
- 9 Evet, gerekli olduğunu düşünüyorum. Böyle bir çalışmayı Özel sektör temsilcileri akademisyenler ve bakanlık müsteşarları ile geniş kapsamlı konsorsiyum yapılarak acilen iade-i itibar yapılmalı.
- 10 Lise geçiş ve üniversite geçişte yapılacak birkaç düzenleme ile her şey düzelebilir.
- 11 Kesinlikle evet. Merkez teşkilat. Bakanlık.
- 12 Evet, yapılmalı, çünkü nitelikli eleman sıkıntısı çok fazla ve ülke endüstrisinin bu elemanlara çok fazla ihtiyacı var. Bu çalışmayı MEB yapar.

Tablo 4.1.17 incelendiğinde Meslek liseleri için köklü, bilimsel ve rasyonel temellere dayalı iade-i itibar çalışması yapılması bu çalışmayı kim veya kimler tarafından yapılacağına ilişkin okul müdürleri görüşlerine bakıldığında; “Yapılmalı, bakanlığımızca böyle bir çalışma yapmalı, sadece bina ve araç gereç yeterli olmuyor. Bu kurumların işlevselliği arttırılmalı. İnanıyorum. Herkes yapmalı, ebeveynler, eğitimciler, siyasiler... İnanıyorum. Bakanlık ve Taşra teşkilatı (ÖSYM). Bu çalışma mutlaka yapılmalı ve hayata geçirilmelidir. Üniversitelerin öğretim görevlileri, sektör temsilcileri ve alanında uzman öğretmenler tarafından bir komisyon bu çalışmayı yapmalıdır. Çok geç bile kalındı. Önce ülke yönetimine sahip irade yasal düzenlemeleri yapmalı. Yapılmalı. Evet, hükümet ve sektör işbirliğine girmeli. Evet inanıyorum. Bütün siyasiler ve sanatçılar böyle bir çalışma yapabilirler. Evet, gerekli olduğunu düşünüyorum. Böyle bir çalışmayı Özel sektör temsilcileri akademisyenler ve bakanlık geniş kapsamlı konsorsiyumla acilen iade-i itibar yapılmalı. Lise geçiş ve üniversite geçişte yapılacak birkaç düzenleme ile her şey düzelebilir. Kesinlikle evet. Merkez teşkilatı (Bakanlık). Evet, yapılmalı, çünkü nitelikli eleman sıkıntısı çok fazla ve ülke endüstrisinin bu elemanlara çok fazla ihtiyacı var. Bu çalışmayı MEB yapar” şeklinde görüş bildirdikleri görülmüştür.

4.1.18. On Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın on sekizinci alt problemi “Meslek liselerinin toplumsal imajının düzeltilmesinde ve gelişiminde iş hayatının, yerel yönetimlerin, stk’ların ve üniversitelerin katkısı olabilir mi? Nasıl?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap verebilmek amacıyla toplanan veriler analiz edilerek Tablo 4.1.18’de gösterilen bulgular elde edilmiştir.

Tablo 4.2.18.

	Meslek liselerinin toplumsal imajının düzeltilmesinde ve gelişiminde iş
Adı/Rumuz	hayatının, yerel yönetimlerin, STK’ların ve üniversitelerin katkısı
	olabilir mi? Nasıl?
1	Evet, kesinlikle olur. İş yerleri Meslek Lisesi mezunlarına istihdam ve staj için yardımcı olmalıdır. Yerel yönetimler Meslek liselerine donanım olarak yardımcı olmalıdır. STK’lar etkinlikleri Meslek liselerinde gerçekleştirmelidir. Yaptığı çalışmalara uygun olanlara Meslek Liselerini de katmalıdırlar.
2	Olabilir, her şeyin akademik başarı olmadığı anlatılmalı, hayatın sadece belli meslekler etrafında dönmediği gösterilmeli.
3	Olabilir. Bu konuda mühendisliğe ve diğer alanlara geçişte ek puan uygulanmalıdır. Mesleki eğitim piyasadaki koşullardan geri kalmaktadır.
4	Tabi ki olabilir. Hem devlet, hem özel sektör hem de üniversiteler, tanıtım, destek imkanları ile toplumsal imajı yükseltebilir.
5	Olabilir. Seslerini duyurarak ne istiyorsa açıkça ilan ederek.
6	Evet, kesinlikle olur.
7	Evet, üniversitelere giriş kolaylaştırmalı, belgesiz eleman çalıştırılmamalı.
8	Evet olabilir. Meslek lisesi mezunlarına değer verildiğinde bu iş büyük oranda çözülecektir.
9	Kesinlikle olur. Dışarıdan aksayan yönler daha net görülebilir. Aksayan yönler tespit edildikten sonra yani teşhis konulduktan sonra tedavi için reçete yeterlidir

- 10 Sivil toplum örgütlerinin, odalar ve birliklerin yapacağı desteklerin katkısı olabilir.
- 11 Evet olabilir. İstihdamda meslek liseli öncelikli tercih edildiğinde, meslek lisesi mezun olmanın ayrıcalık algısının oluşturulduğunda imaj düzelmesine katkı sağlanacaktır.
- 12 Tüm kurumlar katkı sağlayabilir. Yetişmiş eleman ihtiyacına önemle vurgu yapılmalı, niteliğinin arttırılması için ayni ve nakdi yararların yapılması, teknolojinin eğitimin içine girmesi sağlanmalı

Tablo 4.1.18 incelendiğinde Meslek liselerinin toplumsal imajının düzeltilmesinde ve gelişiminde iş hayatının, yerel yönetimlerin, STK'ların ve üniversitelerin katkısına ilişkin okul müdürlerinin görüşleri; “Evet, kesinlikle olur. İş yerleri meslek lisesi mezunlarına istihdam ve staj için yardımcı olmalıdır. Yerel yönetimler meslek liselerine donanım olarak yardımcı olmalıdır. STK'lar etkinlikleri meslek liselerinde gerçekleştirmelidir. Yaptığı çalışmalara uygun olanlara meslek liselerini de dâhil etmeli. Olabilir, her şeyin akademik başarı olmadığı anlatılmalı, hayatın sadece belli meslekler etrafında dönmediği gösterilmeli. Olabilir. Bu konuda mühendisliğe ve diğer alanlara geçişte ek puan uygulanmalıdır. Mesleki eğitim piyasadaki koşullardan geri kalmaktadır. Tabi ki olabilir. Hem devlet, hem özel sektör hem de üniversiteler, tanıtım, destek imkânları ile toplumsal imajı yükseltebilir. Olabilir. Seslerini duyurarak ne istiyorsa açıkça ilan ederek. Evet, kesinlikle olur. Evet, üniversitelere giriş kolaylaştırmalı, belgesiz eleman çalıştırılmamalı. Evet olabilir. Meslek lisesi mezunlarına değer verildiğinde bu iş büyük oranda çözülecektir. Kesinlikle olur. Dışarıdan aksayan yönler daha net görülebilir. Aksayan yönler tespit edildikten sonra yani teşhis konulduktan sonra tedavi için reçete yeterlidir. Sivil toplum örgütlerinin, odalar ve birliklerin yapacağı desteklerin katkısı olabilir. Evet olabilir. İstihdamda meslek liseli öncelikli tercih edildiğinde, meslek lisesi mezun olmanın ayrıcalık algısının oluşturulduğunda imaj düzelmesine katkı sağlanacaktır. Tüm kurumlar katkı sağlayabilir. Yetişmiş eleman ihtiyacına önemle vurgu yapılmalı, niteliğinin arttırılması için ayni ve nakdi desteklerin yapılması, teknolojinin eğitimin içine girmesi sağlanmalı” şeklinde görüşler ileri sürdükleri görülmüştür.

Buradan hareketle meslek liselerinin toplumsal imajının düzeltilmesinde ve gelişiminde iş hayatının, yerel yönetimlerin, STK'ların ve üniversitelerin katkısı ve işbirliği ile olumsuz imajın düzeltilebileceğine ilişkin okul müdürlerinin olumlu düşündükleri görülmüştür.

4.1.19. On Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın on dokuzuncu alt problemi “Meslek liseleri mevcut eğitim-öğretim imkânları, fiziki donanım, eğitim kalitesi ve elde edilen başarılar yönün den yeterli midir? Değilse ne gibi çalışmalar yapılabilir?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap verebilmek amacıyla toplanan veriler analiz edilerek Tablo 4.1.19’da gösterilen bulgular elde edilmiştir.

Tablo 4.2.19.

Adı/Rumuz	Meslek liseleri mevcut eğitim-öğretim imkânları, fiziki donanım, eğitim kalitesi ve elde edilen başarılar yönün den yeterli midir? Değilse ne gibi çalışmalar yapılabilir?
1	Yeterli değildir. Bilgisayar labaratuvarları dökülüyor. Çoğu meslek lisesinin spor salonu yok. Zaten okula ilgisi az olan bu öğrencilerin enerjilerini atmaları için çok az etkinlik yapılıyor. Elde edilen başarıda çok düşüktür.
2	Aslında yeterli ama beklenen performansın altında çalışıldığı için sıkıntılar var
3	Kesinlikle yeterli değildir. Teknolojik açıdan geri kalmıştır. İşletmelerde kullanılan alt yapı çok daha gelişmiştir. Bu nedenle daha öncede belirttiğimiz gibi işletmelere 10. sınıftan itibaren belirli saatlerde öğrenciler gönderilmelidir.
4	Buna doğrudan yeterli yada yetersiz demek uygun düşmez. Bazı meslek liselerine devletin desteği ve özendiriciliği daha fazladır. Bazı meslek liseleri açıldığı bölge itibari ile şanslıdır. Tüm meslek liselerine eşit imkanlar verilmelidir.
5	Yeterli olan da var olmayanda. Ama meselen çözümü orada değil. 25-30 sene önce bugünkü atölye imkanları hayal bile edilemezken yüksek bir başarı düzeyi sağlanabiliyordu.
6	Yeterli değildir.
7	Her okulun yeterli olduğuna inanmıyorum.
8	Yeterli olduğu yönler olduğu gibi, yeterli olmadığı yönler de vardır. Meslek lisesi öğretmenlerinin sektörle işbirliği içerisinde hizmetiçi

	eğitimden geçirilmesinin faydalı olacağını düşünüyorum
9	Yeterli değildir. Müfredat gözden geçirilmeli, sınav sistemi gözden geçirilmeli, Donanımı eksik olan ve demode olmuş makine ve teçhizatın yenilenmesi tamamlanmalı eksik olan yada kendini yenilemeyen eğitimcilerin seminer ve kurslara alınarak güncellemelerinin yapılması.
10	Yeterlidir.
11	Yeterli değil. Daha iyi atelye ve laboratuvar, daha çok işyeri deneyimi faydalı olacaktır.
12	Mevcut imkanlar göz önüne alındığında imkanlar yeterli ancak, öğrencilerde isteksizliği, bilgi ve kavrama düzeylerini etkisiyle istenen başarı seviyesine ulaşamamıştır.

Tablo 4.1.19 incelendiğinde Meslek liseleri mevcut eğitim-öğretim imkânları, fiziki donanım, eğitim kalitesi ve elde edilen başarılar yönünden yeterli olup/olmadığı ve yapılabilecek çalışmalarla ilgili okul müdürlerinin görüşlerine bakıldığında; Çoğunun yetersiz gördüğü görülmüştür. “ Yeterli değildir. Bilgisayar labaratuvarları dökülüyor. Çoğu meslek lisesinin spor salonu yok. Zaten okula ilgisi az olan bu öğrencilerin enerjilerini atmaları için çok az etkinlik yapılıyor. Elde edilen başarıda çok düşüktür. Aslında yeterli ama beklenen performansın altında çalışıldığı için sıkıntılar var. Kesinlikle yeterli değildir. Teknolojik açıdan geri kalmıştır. İşletmelerde kullanılan alt yapı çok daha gelişmiştir. Bu nedenle daha öncede belirttiğimiz gibi işletmelere 10. sınıftan itibaren belirli saatlerde öğrenciler gönderilmelidir. Buna doğrudan yeterli ya da yetersiz demek uygun düşmez. Bazı meslek liselerine devletin desteği ve özendiriciliği daha fazladır. Bazı meslek liseleri açıldığı bölge itibari ile şanslıdır. Tüm meslek liselerine eşit imkânlar verilmelidir. Yeterli olan da var olmayanda. Ama meselen çözümü orada değil. 25-30 sene önce bugünkü atölye imkânları hayal bile edilemezken yüksek bir başarı düzeyi sağlanabiliyordu. Yeterli değildir. Her okulun yeterli olduğuna inanmıyorum. Yeterli olduğu yönler olduğu gibi, yeterli olmadığı yönler de vardır. Meslek lisesi öğretmenlerinin sektörle işbirliği içerisinde hizmetiçi eğitimden geçirilmesinin faydalı olacağını düşünüyorum. Yeterli değildir. Müfredat gözden geçirilmeli, sınav sistemi gözden geçirilmeli, Donanımı eksik olan ve demode olmuş makine ve teçhizatın yenilenmesi tamamlanmalı eksik olan ya da kendini yenilemeyen eğitimcilerin seminer ve kurslara alınarak güncellemelerinin yapılması.Yeterlidir. Yeterli değil. Daha iyi atelye ve laboratuvar, daha çok işyeri deneyimi faydalı olacaktır. Mevcut imkanlar göz önüne alındığında imkanlar yeterli ancak,

öğrencilerde isteksizliği, bilgi ve kavrama düzeylerini etkisiyle istenen başarı seviyesine ulaşamamıştır” şeklinde görüş bildirildiği görülmüştür.

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1. Tartışma ve Sonuç

Denizli Pamukkale, Merkezefendi ve Honaz ilçesinde meslek liselerinde çalışan okul müdürlerinin mesleki ve teknik anadolu liselerinin önemi, mevcut durumu, sorunları ve çözüm önerileri ile meslek liselerine olan talebin artırılması doğrultusundaki görüşlerinin incelendiği bu çalışmada;

❖ Okul yöneticileri tarafından meslek liseleri ortaöğretim kurumları içindeki yeri ve önemi için meslek edindirmeyi amaçlamış piyasada aranan elamanı yetiştiren ve aynı zamanda yükseköğretime hazırlayan okullar olarak görülmekle birlikte “meslek liseleri olmazsa olmaz” olarak nitelenmekte olduğu tespit edilmiştir.

❖ “Meslek lisesi memleket meselesi” sloganıyla ilgili olarak katılımcı meslek lisesi müdürlerin meslek liselerinde olan sorunları memleketin sorunu olarak gördükleri ve meslek liselerinin gelişmişliğinin ülkenin gelişmişliği ile paralel değerlendirdikleri, ülkenin kalkınması için öncelikle ara eleman ve teknik elemanlara ihtiyacın olduğunu ifade ettikleri tespit edilmiştir.

❖ Katılımcı okul müdürlerine göre ortaöğretime yerleştirme sürecinde öğrencilere akademik liselerle bağlantılı mesleklere olduğu kadar, meslek liseleri ile ilgili alanlar konusunda da yeterli rehberlik ve danışmanlık yapılmıyor ya da olumsuz yönde yapıldığı yargısının olduğu görülmüştür.

❖ Meslek liselerine belli alanların dışında tercih ve yerleşme sürecin de cinsiyet ayrımının etkisine katılımcı okul müdürlerinin çoğu “Yoktur” şeklinde görüş bildirdikleri görülmüştür. Dolayısıyla cinsiyet ayrımından ziyade fiziksel yapıya uygun olan/uygun olmayan meslekler ayrımı bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

❖ Zorunlu eğitimin 4+4+4=12 yıla çıkarılmasının meslek liselerine tercih ve yerleştirme sürecine etkisine ilişkin katılımcı okul müdürlerinin çoğunluğunun görüşünün olumlu olduğu ve tercih edilme oranının arttığı şeklinde yargıya sahip oldukları görülmüştür.

❖ Meslek liselerini tercih sürecinde bazı alanlarda yığılma yaşanırken bazı alanlarda kontenjanların yarı yarıya veya tamamen boş kalmasını ve kapatılmasına ilişkin katılımcı okul müdürlerin görüşlerinin tercih edilme, yönlendirme, iş imkânı, piyasanın

ihtiyacı, çevrenin etkisi, sektörde kolaylıkla, iyi ücrete kısa zamanda iş bulabilme, velilerin çocuğunu beyaz yakalı görmek istemesi kirli paslı yağlı işleri çocuklarına yakıştıramaması gibi sebepler olduğu görülmüştür.

❖ Meslek liseleri başarı seviyesi düşük eğitim alt yapısı eksik öğrencilerin rehabilite edilip, eğitimini sürdürebilecekleri ve topluma kazandırılacakları son çare kurumları yargısına okul müdürlerinin 1'i hariç diğerleri katılmamakta olduğu tespit edilmiştir.

❖ Meslek liselerinde verilen yabancı dil eğitimi yeterli olup olmadığı ve zorunlu mesleki yabancı dil eğitimine ihtiyaç duyulup/duyulmadığına ilişkin okul müdürlerinin görüşlerinin haftalık ders saati olarak yeterli olduğunu ancak istenilen başarının elde edilemediği ve mesleki yabancı dile ihtiyaç olduğu yargısına ulaşılmıştır.

❖ Meslek liselerine kayıtlarda yaşanan öğrenci sayısı ve başarı seviyesi açısından düşüşlerin okul müdürlerine göre nedenleri; aile sorunları, öğrencilerin çokluğu ve mevcut teog puanları ile isteklerine göre gidebilecekleri alternatif örgün eğitim kurumu olmaması (zorunlu tercih), meslek liselerinin Anadolu Liseleri statüsünde düşünülmesi nedeniyle kültür ders saatlerinin artması ve günde 9 saate varan eğitim sistemi meslek lisesinden soğumaya sebep olması, öğrencilerin yeteneklerine göre değil de puana göre yerleştirilmesi, meslek lisesi mezunlarının kendi alanlarında bile bir işe girdiklerinde pozitif herhangi bir kazanımla karşılaşmaması, Anadolu liselerinin ve kontenjanlarının fazla olması, Meslek liselerinin itibarının düşürülmesi” şeklinde ifade edildiği görülmüştür.

❖ Meslek liselerine yönelik toplumsal algı (imaj) bu okullara kayıt başvurusunda etkili olup/olmadığına ilişkin okul müdürlerinin tamamının çok etkili olduğunu belirttikleri tespit edilmiştir.

❖ Veli ve öğrenci gözünden meslek liselerinin tercih edilmeme nedenlerine ilişkin okul müdürlerinin görüşlerinin; kötü imaj, meslek liselerindeki meslekleri küçük görme ve öğrenci gözüyle meslek lisesinden bir şey olmaz anlayışı, bireylerin kendilerini, anne babaların ise çocuklarını yeterince tanımamaları, üniversiteye gitme isteği, özel okullardaki okuma kolaylığı, mesleki eğitimdeki öğrenci düzeyinin düşük düzeyde olduğunun düşünülmesi, yanlış ve eksik bilgilendirme, her türlü olumsuzluğun yaşandığı okul türü olarak görülmesi, iyi yönlendirme yapılmaması, başarısızlık algısı, genel manada meslek liselerinin olumsuzluklarla beraber anılması, üniversite sınavlarında ek getirisinin olmaması, 11. ve 12. sınıflarda kültür derslerinin yetersiz olması, velilerin çocuğunu masa başında görme ve kolay para kazanmasını istemesi ve gelecek kaygısı, kariyer ve para düşüncesi gibi nedenler olarak ifade edildiği görülmüştür.

❖ Meslek Lisesi mezunlarının iş hayatına atılma sürecinde yaşadığı istihdam sorunları meslek liselerine tercihlerde etkili olup/olmadığına ilişkin okul müdürlerinin tamamının etkili olduğuna dair görüş birliği içinde oldukları, meslek lisesinin meslek sahibi yaptığına inanıldığı, istihdam sorununun olmadığı yargısını taşıdıkları görülmüştür.

❖ Meslek liselerine bundan 25 -30 yıl öncesine kadar yüksek talep varken bugün görece olarak değersizleşmesine etki eden faktörlere ilişkin okul yöneticilerinin; TEOG sınav sistemi, siyasi nedenler, okulların toplum gözünde değersizleşmesi, niteliğin ve öğrenci kabul şartlarının değişmesi, eğitim sisteminden kaynaklanan nedenler, üniversite kazanamama korkusu, toplumun meslek liselerine bakış açısındaki değişimler, 28 Şubat süreci ardından yaşanan katsayı problemi ve itibar kaybı gibi nedenlerden kaynaklandıkları görüşünde oldukları görülmüştür.

❖ Meslek liselerinden üniversiteye geçiş sürecinde yaşanan sorunların meslek liselerine tercih sürecine etkisine ilişkin okul müdürlerinin görüşlerine bakıldığında; katılımcı okul müdürlerinin çoğunun görüşünün etkisinin olduğu yönünde olduğu tespit edilmiştir.

❖ Meslek liselerine tercihlerin nicelik ve nitelik olarak artırılması için sizce yerel ve ulusal düzeyde yapılabilecek çalışmalar ve alınabilecek tedbirlerle ilgili okul müdürleri her kesimin bu sorunu çözme hususunda kendi üzerine düşeni yapması gerektiği yönünde görüş birliği içinde oldukları görülmüştür.

❖ Meslek liselerine öğrenci kayıtların da mevcut seçme kriterleri (teog) yeterli midir? değilse sizce kayıt kriter(ler)i ne(ler) ol(abilir)malıdır sorusuna okul müdürleri; TEOG sisteminin yeterli olmadığını ve başka ve ilave seçici sınav vb. sistemin olması gerektiği görüşünde oldukları görülmüştür.

❖ Meslek liseleri için köklü, bilimsel ve rasyonel temellere dayalı iade-i itibar çalışması yapılması bu çalışmayı kim veya kimler tarafından yapılacağına ilişkin okul müdürleri başta Bakanlığımızca böyle bir çalışmanın yapılması ve ebeveynler, eğitimciler, siyasiler, üniversiteler, sektör temsilcileri ve alanında uzman öğretmenler tarafından bir komisyonla bu çalışmanın yapılması hatta geç kalındığı düşüncesinin olduğu görülmüştür.

❖ Meslek liselerinin toplumsal imajının düzeltilmesinde ve gelişiminde iş hayatının, yerel yönetimlerin, STK'ların ve üniversitelerin katkısına ilişkin okul müdürlerinin kesinlikle olacağı kanaatinde oldukları tespit edilmiştir.

❖ Meslek liseleri mevcut eğitim-öğretim imkânları, fiziki donanım, eğitim kalitesi ve elde edilen başarılar yönünden yeterli olup/olmadığı ve yapılabilecek çalışmalarla ilgili okul müdürlerinin okulların çoğunun bu konularda yetersiz gördüğü

görülmüştür. Bu konuda acilen eksiklerin ve yetersizliklerin giderilmesi için harekete geçmesi gerektiği belirtilmiştir.

5.2. Öneriler

- Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin önemi, mevcut durumu, sorunları ve çözüm önerilerine ilişkin görüşler bu okullarda çalışan diğer yöneticiler (müdür başyardımcıları ve müdür yardımcıları) ile öğretmenlere (meslek dersi ve kültür dersi) de uygulanıp incelenebilir ve değerlendirilebilir.
- Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin önemi, mevcut durumu, sorunları ve çözüm önerilerine ilişkin görüşler en önemli hedef kitlemiz olan veli ve öğrenci paydaşlarıyla da görüşülerek incelenebilir ve değerlendirilebilir.
- Denizli ili Pamukkale, Merkezefendi ve Honaz ilçelerinde yapılan bu çalışma diğer il ve ilçelerde de yapılarak daha genellenebilir sonuçlara ulaşılabilir.
- Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin önemi, mevcut durumu, sorunları ve çözüm önerilerine ilişkin görüşler özel sektör temsilcisi işletmeler ve bağlı odalar, vakıflar, dernekler vb. nede uygulanıp incelenebilir ve değerlendirilebilir.
- Meslek liselerinin mevcut durumlarının her anlamda iyileştirilmesi için Bakanlığımızla birlikte özel sektör, yerel yönetimler üniversiteler ve STK'larla da işbirliği yapılarak yerli ve milli bir mesleki eğitim programının oluşturulması sağlanabilir.
- TEOG sınavı başarı ölçme sınavı olduğu için meslek lisesine öğrenci seçiminde bu sınavın geçerliliği zayıftır. Bunun yerine meslek liselerine yönlendirmede ortaokul yıllarından itibaren veli ve öğrencilere okul başarısının yanında, öğrenci ilgi ve kabiliyetini de ön plana çıkartan mesleki yeterlilik kriterleri de dikkate alınarak genel bir yönlendirme ve rehberlik yapılmalıdır.
- 'Meslek lisesi memleket meselesi' sloganını benimseyen tüm kesimlerce artık bu önemli tespitin içerik olarak doldurulması gerektiği bilinciyle toplum da meslek liselerinin öncelikli görevinin yükseköğrenime öğrenci yetiştirmek olmadığı ama bundan da öte ülke ekonomisinde ve üretim gücünde ihtiyaç duyduğumuz nitelikli bireyleri yetiştirdiği bilincini uyandıracak ve yerleştirecek çalışma seferberliği başlatılmalıdır.
- Meslek liselerinden mezun olarak yükseköğrenime devam etmek isteyen öğrenciler için okullarında belli bir düzeyde okul ve mesleki yeterlilik başarısına ulaşmış olma

kriteri getirilmelidir. Ayrıca yükseköğretime geçiş sürecinde mesleki yeterliliklerini de ölçen bir ölçme değerlendirme sistemi her üniversitenin kendi bünyesinde oluşturulmalıdır.

KAYNAKÇA

- Binici, H. ve Arı, N. (2004). Mesleki ve Teknik Eğitimde Arayışlar. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(3), 383- 396.
- Çobanoğlu, F., Tuncel, İ. 2010. Mesleki Eğitimin Sorunlarına İlişkin İşverenlerin Görüşleri, International Conference on New Trends in Education and Their Implications 11-13 November, Antalya-Turkey ISBN: 978 605 364 104 9
- Gül, H., 2008, “Türkiye’nin Eğitim Sorunları, AKP’nin Eğitime Bakışı ve Çözüm Önerileri”, *Toplum ve Demokrasi*, 2 (3), Mayıs-Ağustos, s. 181–196.
- Kazu, İ. Y., ve Demirli, C. (2002). Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumlarındaki Gelişmeler. *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı 155-156.
- Meslekî ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2013-2017)
- Nazlı, M. H. (2010). *Gazetecilik Alanı Modüler Öğretim Programına İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşlerinin Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Okay, Ş. (2009). Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Öğrencilerinin Memnuniyet Düzeylerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Alan Araştırması: Denizli İli Örneği. *I Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongre Kitabı*, Çanakkale. <http://oc.eab.org.tr/egtconf/pdfkitap/pdf/123.pdf> (26.12.2010 tarihinde indirilmiştir).
- Özkan, H. H. (2009). Mesleki Teknik Eğitimde İnovasyon İhtiyacı. *I Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongre Kitabı*, Çanakkale.
- Ulusal Referans Noktası. (2008). Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitim. http://earged.meb.gov.tr/urn/tr/pdf/mesleki_ve_teknik.pdf. (26.12.2010 tarihinde indirilmiştir).

EKLER

A: MESLEK LİSELERİNİN ÖNEMİ:

- 1) Meslek liselerinin diğer orta öğretim kurumları arasındaki yeri ve önemi nedir?

- 2) 'Meslek Lisesi memleket meselesi' sloganı sizce neyi ifade ediyor?

B. MESLEK LİSELERİNİN MEVCUT DURUMU

- 3) Ortaöğretime yerleştirme sürecinde öğrencilere akademik liselerle bağlantılı mesleklere olduğu kadar, meslek liseleri ile ilgili alanlar konusunda da yeterli rehberlik ve danışmanlık yapılıyor mu?

- 4) Meslek liselerine belli alanların dışında (Sağlık meslek ve kız meslek liseleri gibi) tercih ve yerleşme sürecin de cinsiyet ayrımının etkisi var mıdır?

- 5) Zorunlu eğitimin 4+4+4=12 yıla çıkarılmasının meslek liselerine tercih ve yerleştirme sürecine etkisi ne olmuş tur?

- 6) Meslek liselerini tercih sürecinde bazı alanlarda yığılma yaşanırken bazı alanlarda kontenjanların yarı yarıya veya tamamen boş kalmasını ve kapatılmasını neyle açıklarsınız?

7) Sizce meslek liseleri başarı seviyesi düşük eğitim alt yapısı eksik öğrencilerin rehabilite edilip, eğitimini sürdürebilecekleri ve topluma kazandırılacakları son çare kurumları mıdır?

8) Meslek liselerinde verilen yabancı dil eğitimi yeterli midir? Bu okullarda zorunlu mesleki yabancı dil eğitimi ihtiyaç mıdır?

C: MESLEK LİSELERİNİN SORUNLARI

9) Sizce meslek liselerine kayıtlarda yaşanan öğrenci sayısı ve başarı seviyesi açısından düşüşlerin nedenleri nelerdir?

10) Meslek liselerine yönelik toplumsal algı (imaj) bu okullara kayıt başvurusunda etkili midir?

11) Veli ve öğrenci gözünden meslek liselerinin tercih edilmeme nedenlerine ilişkin tespitleriniz nelerdir?

12) Meslek Lisesi mezunlarının iş hayatına atılma sürecinde yaşadığı istihdam sorunları meslek liselerine tercihlerde etkili midir?

13) Meslek liselerine bundan 25 -30 yıl öncesine kadar yüksek talep varken bu gün görece olarak değersizleşmesine etki eden faktörler nelerdir?

14) Meslek liselerinden üniversiteye geçiş sürecinde yaşanan sorunların meslek liselerine tercih sürecine etkisi var mıdır?

D: MESLEK LİSELERİNİN SORUNLARINA KARŞIN ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

15) Meslek liselerine tercihlerin nicelik ve nitelik olarak artırılması için sizce yerel ve ulusal düzeyde yapılabilecek çalışmalar ve alınabilecek tedbirler nelerdir?

16) Meslek liselerine öğrenci kayıtların da mevcut seçme kriterleri (TEOG) yeterli midir? Değilse sizce kayıt kriter(ler)i ne(ler) ol(abilir)malıdır?

17) Meslek liseleri için köklü, bilimsel ve rasyonel temellere dayalı iade-i itibar çalışması yapılması gerektiğine inanıyor musunuz? Sizce böyle bir çalışmayı kim veya kimler yapmalı?

18) Meslek liselerinin toplumsal imajının düzeltilmesinde ve gelişiminde iş hayatının, yerel yönetimlerin, stk'ların ve üniversitelerin katkısı olabilir mi? Nasıl?

19) Meslek liseleri mevcut eğitim-öğretim imkanları, fiziki donanım, eğitim kalitesi ve elde edilen başarılar yönünden yeterli midir? Değilse ne gibi çalışmalar yapılabilir?

Dört ana başlık üzerinden meslek liselerine ilişkin genel sorunlara, yönetici gözüyle bir analiz yapabilmek üzere gerçekleştirilecek bu çalışmaya vereceğiniz geniş ve kapsamlı katkılarınızdan dolayı şimdiden siz okul müdürlerimize teşekkür ederiz.

Danışman

Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN

Proje Sorumlusu

Asım GÜLHAN

Özgeçmiş

Kişisel Bilgiler	
Adı	Asım
Soyadı	GÜLHAN
Doğum Yeri ve Tarihi	DENİZLİ/01.01.1974
Uyruğu	T.C.
İletişim Adresi ve Telefonu	Anafartalar Mh. Şehit Yunus Keskin Cd. No:64 Pamukkale/DENİZLİ/258 2680667
Eğitim	
İlkokul	Akköy İlkokulu
Ortaokul ve Lise	Denizli İmam Hatip Lisesi
Yükseköğretim (Lisans)	Selçuk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi/Sosyoloji Bölümü
Yabancı Dil	
Yabancı Dil	İngilizce
Varsa Mesleki Deneyim	
Yıllar	Mesleki Deneyim
21/11/1997	Uzunpınar 70. Yıl Lisesi Pamukkale/DENİZLİ
01/09/1999	Malazgirt Alparslan Lisesi/Malazgirt/MUŞ
28/10/2004	Sarayköy İmam Hatip Lisesi/Sarayköy/DENİZLİ
01/07/2010	Denizli Ticaret Meslek Lisesi/Pamukkale/DENİZLİ
08/02/2011	Bozkurt Spor Lisesi/Bozkurt/DENİZLİ
15/06/2011	Serinhisar Hakkı Gökçetin ÇPL/Serinhisar/DENİZLİ
01/02/2012	Akköy Lisesi/Pamukkale/DENİZLİ
10/02/2013	Sarayköy Anadolu Lisesi/Sarayköy/DENİZLİ
30/10/2013	Dr. Bekir Sıddık Müftüler Anadolu Sağlık Meslek Lisesi/ Merkezefendi/DENİZLİ
04/12/2014	Anafartalar Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi/ Pamukkale/ DENİZLİ

TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJE ONAY FORMU

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı – Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı Öğrencisi Asum GÜLHAN tarafından hazırlanan "Meslek Liseleri Yöneticileri Gözyle Meslek Liselerinin Öncemi, Mevcut Durumu, Sorunları ve Çözüm Önerileri" başlıklı Tezsiz Yüksek Lisans Projesi tarafından okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından Tezsiz Yüksek Lisans Projesi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖREN

Danışman

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu nun
41.../28/ 2017 tarih ve 26/11.....sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Şükran TOK
Enstitü Müdürü

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- Atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- Bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Asim GÜLHAN